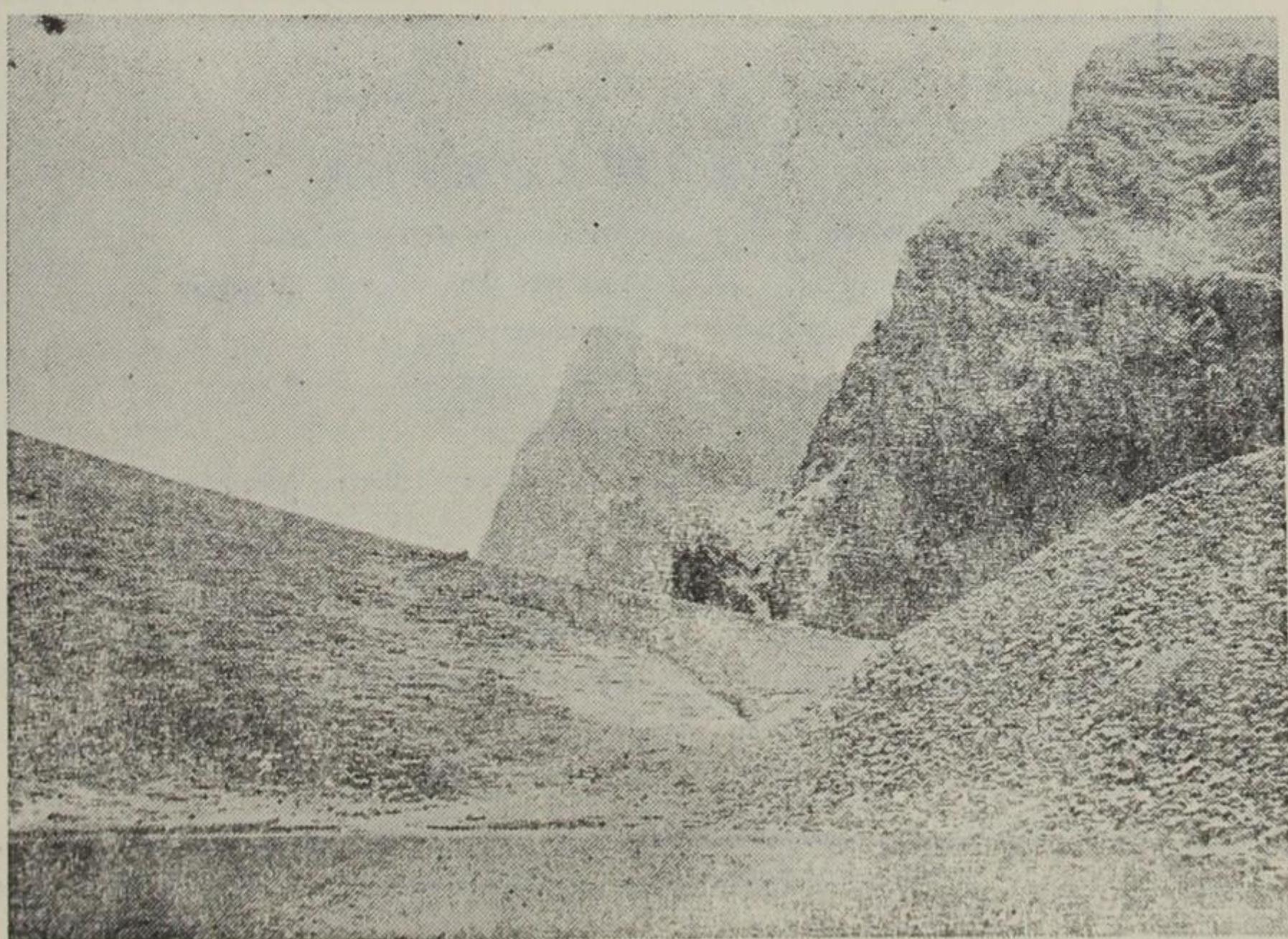

ΚΩΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΩΝΙΤΣΗΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-
ΜΑΐΟΣ 1967
ΑΡ. 60-61 ΕΤΟΣ ΣΤ'

KONITSA

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Έκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βύσσης καὶ Καίρη 2 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Ἐσωτερικοῦ : Δρ. 100 — Κοινοτήτων : Δρχ. 150 — Εξωτερικοῦ: Δολλάρια 8
Διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς Κονίτσης δρχ. 75

Διευθυντής : ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Ἀγίας Ζώνης 48 — Αθῆναι

Τυπογραφείου: Κ. Ἀθανασίου, Ἀριστοφάνους 9 — Περιστέρι

Ἀνταποκριτής ἐν Κονίτσῃ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἀντιπρόπος ἐν Ἰωαννίνοις: ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ δικηγόρος, δδὸς Μπότσαρη τηλ. 654

» ἐν Θεσσαλονίκη: Κ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ Ἱατρός, δδὸς Ἰκτίνου 4, τηλ. 78.949

Ἐμβάσματα: ΔΗΜ. ΜΗΛΙΓΚΟΝ, Λεωφ. Ἀλεξάνδρας 83 (Τομεύς 70?)

Ἄλληλογραφία : ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΝ Ἀγίας Ζώνης 48 — Αθῆναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΩΝ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ	:	Δρακόλιμνη εἰς Γκαμήλα
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ	:	Ὀρυκτὸς Πλοῦτος τῆς Επαρχίας
»	:	Σημειώματα
Σ. ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗ	:	‘Ο Εξομολογητὴς
Γ. ΓΚΟΥΤΟΥ	:	Μόλιστα
Β. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	:	‘Ο Βελλᾶς τῆς Κονίτσης Σπυρίδων
Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ	:	Βούρμπιανη
ΓΙΑΝΝΗΚΩΣΤΑ	:	Ἐπανάστασις 1854
Ν. ΤΣΑΚΑ	:	“Εκκλησίς
Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ	:	Νέα ἀπ' τὴν Πατρίδα

Όρυκτός πλούτος της Έπαρχίας

Απ' ὅ,τι ξέρουμε, έρευνες σημαντικές και σ' εύρεια κλίμακα γιὰ τὴν ἀγακάλυψη μεταλλοφόρων μαζῶν, δὲν ξέγιναν μέχρι σήμερα σ' ὀλόκληρη τὴν "Ηπειρο. Ο,τι εἶναι γνωστό, δφείλεται κατὰ κύριο λόγο σὲ ιδιωτικές πρωτοβουλίες τοπικοῦ χαρακτῆρος.

Ωστόσο, οἱ εἰδικοὶ γεωλόγοι ἐπιμένουν πώς γιὰ τὴν "Ηπειρο δὲν συνέτρεξαν εύνοϊκοὶ δροὶ «μεταλλογενέσεως» καὶ γιὰ τοῦτο «ἡ "Ηπειρος ὑστερεῖ ξεναντι τῆς ἀλλης Ελλάδος». Φυσικά, μπορεῖ αὐτὸν νὰ μὴν ισχύῃ καὶ γιὰ ὀλόκληρη τὴν "Ηπειρο, καὶ πολὺ πιθανὸν γιὰ τὴν ἐπαρχία μας, ὅταν σκεφτοῦμε, ὅτι βρισκόμαστε πάρα πολὺ κοντὰ στὴν Πτολεμαΐδα, ποὺ πάει νὰ ἔξελιχτῃ σὲ Ρούρ τῆς Ελλάδος. Εἶναι, δημως, κάτι ποὺ καταδίκασε, μέχρι τώρα, τὴν κάθε προσπάθεια ἐκμετάλλευσης τῆς περιοχῆς, ἀπὸ τὴν πλευρὰ αὐτῆς.

Απὸ τὶς ἐνδείξεις ποὺ ὑπάρχουν, σημειώνεται πώς στὸν τομέα Βούρμπιανης — Βωδούσας ὑπάρχουν μᾶζες δφειολίθων, ποὺ σχεδὸν πάντοτε συνοδεύονται ἀπὸ μεταλλεύματα μιᾶς σειρᾶς βαρειῶν μετάλλων, δπως χαλκοῦ, χρωμίου, σιδήρου κλπ. Π.χ. "Ενδειξη ὑπάρχει πώς στὰ χωριὰ Βούρμπιανη καὶ "Αριματα ἔχουμε ἐμφανίσεις χαλκοῦ καὶ χαλκούχων δρυκτῶν. Στὰ χωριὰ Κεράσοβο, "Αριματα καὶ σὲ διάφορα σημεῖα τοῦ Σμόλικα, παρατηρήθηκε ἡ ὑπαρχη σιδηρούχων δρυκτῶν. Στὰ χωριὰ "Αετομηλίτσα - "Ελατοχώρι - "Αριματα καὶ Βούρμπιανη ὑπάρχουν σοδαρὲς ἐνδείξεις ὅτι ὑπάρχει χρωμίτης (δρυκτὸ μεγάλης ἀξίας) μέσα σὲ πετρώματα περιδοτίτου. Ακόμα στὴ Βούρμπιανη σημειώθηκαν καλὰ

φλεθίδια ἀκτινολιθικοῦ ἀμιάντου καὶ μεγάλες μᾶζες καθαροῦ σχεδὸν "Ολιβινίτου (πρώτης ὕλης γιὰ βιομηχανίες ἡμιβασικῶν πυρομάχων, κεραμευτικῶν προϊόντων). Στὸ δὲ Φυτόχο (Θεοτόκο) σημειώθηκαν ἐμφανίσεις φλύσχου (παλαιογενοῦς συστήματος) ποὺ σημαίνει ὅτι ὑπάρχουν δρυκτοὶ ἀνθρακες.

Απὸ τὰ παραπάνω κι ἀπὸ ὅ,τι εἶναι γνωστὸ μέχρι σήμερα, γίνεται φανερὸ αὐτὸν μὲ δυὸ λόγια εἴπαμε στὴν ἀρχή:

Πρῶτον : "Οτι ἡ ὑπαρχη τῶν παραπάνω δρυκτῶν καὶ μετάλλων ἀναφέρεται μόνο σὲ λίγα χωριὰ τῆς ἐπαρχίας, ποὺ σημαίνει ὅτι κάποιοι ντόπιοι (ἀπὸ τὰ χωριὰ αὐτὰ) ποὺ ἐνδιαφέρθηκαν, ἔφεραν δείγματα στὴν Αθήνα καὶ διαπιστώθηκε ἡ ἐνδειξη μεταλλοφόρων μαζῶν.

Δεύτερον : "Οτι καμμιὰ γεωλογικὴ καὶ γεωφυσικὴ ἔρευνα δὲν ξέγινε στὴν ἐπαρχία μας καὶ ἐπομένως γιὰ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ εἴμαστε βέβαιοι. Οὔτε γιὰ τὸ ὑπέδαφος τῆς ἀλλης ἐπαρχίας μας, οὔτε γιὰ τὴν ἔκταση τῶν κοιτασμάτων, τὴν ἀξία τους καὶ τὶς συνθῆκες ἐκμετάλλευσεως.

Κατὰ συγέπειτα, ἐκεῖνο τὸ δποῖο μποροῦμε νὰ ποῦμε, γιὰ τὸ θέμα αὐτὸν, εἶναι ὅτι ἡ ἐπαρχίας μας στὸ σημεῖο αὐτὸν βρίσκεται σὲ τὸ Μηδέν. Καὶ ὅτι γρειάζονται πάρα πολλὰ νὰ γίνουν ὥστε νὰ εἴμαστε κάποτε σὲ θέση νὰ ποῦμε, ὅτι μπορεῖ δὲ δρυκτὸς πλοῦτος τῆς ἐπαρχίας μας, ν' ἀποτελέσῃ βασικὸ ἢ συμπληρωματικὸ στόχο ἀναπτύξεως. "Η ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπόθεση ἀνευ σημασίας.

= ΣΗΜΕΙΩΣΑΤΑ =

Στίς παλιότερες συναντήσεις πού είχαμε υί Κονιτσιώτες δλόκληρης τής ἐπαρχίας μας, στήν Ἀθήνα, ἀκούστηκε ἀπὸ ωρισμένους ἡ ἀποφη, πώς ωρισμένα χωριά γύρω ἀπὸ τή Βούρμπιανη, ἀποτελοῦν ἐνα ξεχωριστὸ κομμάτι τῆς ἐπαρχίας μας, μὲ ἴδιαιτερα συμφέροντα, τὰ ὅποια, ἐν πολλοῖς, ἔρχονται σὲ σύγκρουση μὲ τὴν Κόνιτσα τὴν ἴδια, καὶ τὴν ὑπόλοιπη ἐπαρχία. Δὲν χρειάζονται σχόλια, πάνω στήν παραπάνω ἀποφη. Εἶναι φανερό, πώς οἱ ἀνθρωποι αὐτοὶ ἦ ζοῦν μιὰν ἄλλη ἐποχὴ ἢ φέρνουν μέσα τους κατάλοιπα μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὰ ἀποβάλλουν. Κι αὐτό, θεβαίως, γιὰ νὰ πάρουμε τὴν πιὸ ἐπιεικὴ γι' αὐτοὺς ἀποψη.

"Οσοι ζοῦν ἀπὸ κοντὰ τὰ σημερινὰ προδλήματα τῆς ἐπαρχίας μας, διαβάζοντας τὴν ἀποφη αὐτὴ θὰ γελάσουν. Καὶ μὲ τὸ δίκιο τους. Περιθώρια, γιὰ μιὰ τέτοια «πολυτέλεια» στήν ἐπαρχία μας, δὲν υπάρχουν. Βασικά, γιατὶ δὲν υπάρχουν ἀνθρωποι στὰ χωριά αὐτά, καὶ γιατὶ οἱ συγκοινωνίες σήμερα ἔφεραν πάρα πολὺ κοντὰ τὴ Βούρμπιανη στήν Κόνιτσα. Σὲ λίγα χρόνια, ἂν δὲν γίνη μιὰ κάποια σοδαρή προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπαρχία μας, εἶναι ζήτησια ἀν θὰ μποροῦμε νὰ μιλᾶμε γι' αὐτήν, — γιὰ μιὰ αὐτοτελὴ μονάδα. Τότε θὰ κάνουμε λόγο, γενικὰ γιὰ τὸ Νομὸ Ιωαννίνων, γιατὶ θāναι «πολυτέλεια» νὰ ξεχωρίζουμε τὴν ἐπαρχία μας.

"Οπως εἶναι σήμερα τὰ πράγματα, ἡ ἐπαρχία Κονιτσῆς, στὸ σύνολό της, ἔχει μιὰ ἴδιομορφία, κι ἀς ποῦμε, ἵσαμ' ἐνα ωρισμένο σημεῖο, μιὰ αὐτοτέλεια. Μέ βάση αὐτὸ τὸ δεδομένο, ἀντιμετωπίζουμε πάντοτε τὸ θέμα τῆς ἀνάπτυξής της, σὰν κάποιο σύγολο, ποὺ ἔχει μιὰ γεωγραφικὴ ἐνότητα, ἄλλὰ καὶ μιὰ ἐνότητα νοοτροπίας, παραδόσεων, συνηθειῶν κλπ.

Βλέποντας, λοιπόν, δλόκληρη τὴν ἐ-

παρχία μας, στὴν κατάσταση ποὺ ἔχει περιέλθει μὲ τὸ ἀδειασμά της ἀπὸ τὸν κόσμο καὶ ἔχοντας ὑπὸ ὅψη, δτι ἔνα μέρος ἀπὸ τὸν κόσμο αὐτό, τὸν συγκράτησε ἡ πόλη τῆς Κόνιτσας, σὲ τρόπο ὥστε, παρόλη τὴ μετακίνηση μεταπολεμικὰ περίπου 200 οἰκογενειῶν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν πόλη, ὁ πληθυσμός της νὰ παρουσιάζῃ μιὰ μικρὴ ἄγοδο. Καταλαβαίνουμε, πώς δην εἶναι νὰ κλιμακώσουμε σὲ βάθος κάποιο πρόγραμμα ἀνάπτυξης τῆς ἐπαρχίας μας, θὰ πρέπει νὰ ἀρχίσουμε, νὰ βάλουμε δηλαδὴ τὰ θεμέλια, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἴδια τὴν πόλη τῆς Κόνιτσας. Ἡ ιεράρχιση αὐτὴ, ποὺ βάζει στὴν κατάσταση πρώτη τὴν πόλη τῆς Κόνιτσας, δὲν ἔχει κανενὸς εἰδους ἴδιοτέλεια. Εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς σωστῆς - ἀντικειμενικῆς - σύγχρονης - ἐπιστημονικῆς ἀντιμετώπισης τοῦ ὅλου προβλήματος. Κι ἔτσι πρέπει νὰ τὸ δοῦνε καὶ δλοι οἱ συνεπαρχιῶτες μας. Βοηθώντας στὴ σωστότερη συγκρότηση κι ἀνάπτυξη τῆς πόλης τῆς Κόνιτσας, βάζουμε ἐνα γερὸ θεμέλιο στὴν ἀνάπτυξη δλόκληρης τῆς ἐπαρχίας.

Σὲ προηγούμενο σημείωμά μας, εἴπαμε πώς γιὰ νὰ σώσουμε τὴν Κόνιτσα θὰ πρέπει νὰ ἔπιχειρήσουμε κάτι πολὺ τολμηρό, κάτι πολὺ γενναῖο. Στὸ παρελθόν, δόθηκε γι εύκαιρια σὲ πολλοὺς συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ μας, νὰ προτείνουν διαφορα μέτρα, ποὺ θὰ ήταν ίκανὰ νὰ κάνουν τὴν Κόνιτσα ἐνα κέντρο οικονομικὸ καὶ κοινωνικὸ καὶ ποὺ θὰ ἔχασφάλιζαν στὴν Κόνιτσα τοὺς ὅρους γιὰ μιὰ σύγχρονη ζωὴ.

Θὰ ἐπαναλάβουμε, ἐν συντομίᾳ, γιὰ νὰ κλείσουμε τὸ σημερινό μας σημείωμα, ὅλες τὶς προτάσεις, ποὺ ἀναφέρονται στὰ θέματα τῆς «δργάνωσης τῆς πολιτείας», γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε στὸ ἐπόμενο στὶς ὑπόλοιπες προτάσεις:

— Δρόμος μέσα ἀπὸ τὴν Κόνιτσα, γιὰ Ηλατάνια καὶ Κατασκηνώσεις. Καλυτερίμα παντοῦ.

— Αναδασώσεις τῶν Λάκκων. Καὶ γιόμισμα τῆς πόλης μὲ δρύσες τοῦ παλιοῦ καιροῦ.

— Διαμόρφωση τοῦ Λάκκου Ρούβαλη. Τοποθέτηση στὴ βάση ἐνὸς τσιμεντένιου σωλήνα, ἀνοίγματος ἐνὸς μέτρου. Ἐπιχωμάτωση. Διαμόρφωση στὴν ἀρχὴ του, πι-

‘Ο ’Εξομολογητής

ΣΠΥΡΟΥ ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗ

‘Ο Σπύρος Πλασκοβίτης, πάρεδρος του Συμβουλίου ’Επικρατείας είναι ένα από τα πιό στέρεα και πιὸ άναμφισβήτητα ταλέντα τής σύγχρονης έλληνικής πεζογραφίας. Διηγηματογράφος και μυθιστοριογράφος μὲ πολὺ ψηλοὺς στόχους, κατάκτησε απὸ τὸ 1948 ποὺ πρωτοεμφανίστηκε τὸ έλληνικὸ ἀναγνωστικὸ κοινό.

Δημοσίευσε: 1) Τὸ Γυμνὸ Δέντρο 1952 (νουβέλες καὶ διηγήματα) 2) ἡ Θύελλα καὶ τὸ Φανάρι, 1955 (Διηγήματα) ποὺ τιμήθηκε μὲ τὸ Κρατικὸ Βραβεῖο 3) Τὸ Φράγμα, 1960 (Μυθιστόρημα) ποὺ τιμήθηκε μὲ τὸ Βραβεῖο τῶν Δώδεκα καὶ 4) Οἱ Γονατισμένοι (1964) (Διηγήματα). Τὸ ἀπόσπασμα ποὺ

σω ἀπὸ τὴν πλατεῖα ἐνὸς ὑπαίθριου θεάτρου μὲ ἀμφιθέατρο. Καὶ πιὸ μπρός, χτίσιμο τοῦ Μεγάρου τῆς Ἐταιρείας Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν, ὅπου μεταξὺ ἄλλων θὰ στεγασθῇ καὶ τὸ Δημαρχεῖο. Διαμόρφωση τῆς πλατείας κλπ.

—Χτίσιμο Μοτὲλ δίπλα στὸ παλιὸ Ταμεῖο, ἀκριβῶς στὴ γωνία.

—Διαμόρφωση ἐνὸς περιπτέρου στὴ γωνία τῆς κεντρικῆς πλατείας.

—Διαμόρφωση τοῦ Λάκκου, ἀνάμεσα ἀπὸ Ὁρφανοτροφεῖο καὶ Γεωργικὴ Σχολὴ, μὲ τοποθέτηση σωλήνων στὴ βάση, μπάζωμα καὶ δημιουργία μιᾶς ἐκτεταμένης πλατείας, ὅπου θὰ μποροῦσε νὰ στηθῇ τὸ Μαυσωλεῖο.

—“Ιδρυση τοῦ Παιδικοῦ Κήπου, σ’ ἓνα σίκοπεδο τοῦ κέντρου τῆς πόλης.

—“Ιδρυση τοῦ Λαογραφικοῦ Μουσείου καὶ ξενώνα, στοῦ Χουσεΐν - μπεγή, μὲ ταυτόχρονη διαμόρφωση ὅλου τοῦ γύρω χώρου, καθὼς καὶ τοῦ Λάκκου μέχρι τὸ Περιβόλι. Δευτροφύτεψη τῆς πλαγιᾶς κάτω ἀπὸ τὸ Σχολεῖο.

—Συντήρηση τῶν μνημειακῶν κτιρίων τῆς Κόνιτσας κι ἀξιοποίηση ὅλων τῶν ἀξιόλογων στοιχείων της. Τζαμὶ Κάτω Κό-

δημοσιεύουμε εἰναι ἀπὸ τὸ τελευταῖο του ἔργο. ★

Τὸ καιρὸ ποὺ ἡμουν ἀκόμα πολὺ νέος, ποὺ ἀδέξιος μὲ τὴ ζωὴ καὶ μὲ τὸν ἔρωτα τῆς γυναίκας, κι’ ὅλας οἱ μυτερὲς γωνιὲς τούτου τοῦ κόσμου τρυπούσανε τὸν κύκλο τῆς ψυχῆς, γιὰ νάρθουν νὰ καρφωθοῦν στὸ κέντρο της, ἡ ψυχὴ μου γύρευε ἀπὸ μοναχὴ της ἕναν ἔξομολογητή.

Νομίζω θὰ κόντευε φθινόπωρο. Μέρες γλυκές κι’ ἀθόρυβες χωρὶς ἀνέμους, μόνο μὲ περισσότερους ἵσκιους, ποὺ σέρνονται ἐπίμονα στὰ χώματα καὶ στοὺς τοίχους τῶν σπιτιῶν.

“Ἐπιασα τότε νὰ περπατῶ, ώρες, ἐξ ἀπὸ τὴν πόλη. Περνοῦσα νιόσκαφτα χωράφια, ποὺ

νιτσας. Σπίτι Ζεϊνέλμπεη. Γιοφύρι Ἄώου. Παρεκκλήσιο Ἅγιου Γεωργίου Νεομάρτυρος κλπ.

—“Ιδρυση στὸ Βοϊδομάτι Περιπτέρου.

* * *

Στὸ «Βῆμα» τῆς 4) 5) 1967, ἔγραψε ὁ χρονογράφος Κοσμᾶς τὰ παρακάτω γιὰ πατριῶτες μιᾶς, ποὺ πρόκοψαν στὴ Σκίαθο:

«Δεύτερος Κολόμβος τῆς Σκιάθου, μιὰ γηπειρωτικὴ οἰκογένεια. Ἀπὸ τὴν Κόνιτσα ὁ γέρο Δερβένης, ὁ γδονταέξη ἐτῶν σήμερα, μεταναστεύει μὲ τὴ φαμίλια του ἀπὸ τὴ μικρὴ του πολιτεία, πηγαίνει στὴ Ρουμανία, ἐργάζεται σκληρὰ καὶ σχηματίζει περιουσία. “Οταν ὅμως κάνει ν’ ἀναπνεύσῃ, ἐρχεται τὸ κομμουγιστικὸ κῦμα καὶ τοῦ σαρώνει τὰ ἀγαθά.

Ναυαγὸς φθάνει στὸν Πειραιᾶ. Πῶς, ἀδέκαρα τ’ ἀγόρια του, ἀνακαλύπτουν τὴ Σκίαθο, ποὺ δὲν εἶχαν ἀνακαλύψει οἱ Σκιάθίτες, πῶς ἀράζουν σ’ αὐτήν, καὶ μέσα σὲ πεντέξη, χρόνια τὴν κάνουν κέντρο τουριστικό, γίνονται ἀρχοντές της μὲ τρία ξενοδοχεῖα, ἐστιατόρια, ζαχαροπλαστεῖα, νάϊτ κλἀμπς καὶ μὲ προοπτικὴ νὰ ἐπεκτείνουν τὴν εὐεργετικὴ γιὰ τὸ νησὶ κυριαρχία τους; Ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Ρωμέϊκου...».

μοῦ φαίνονταν καφετιά στὸ γαλανὸ φῶς τῆς Πεντέλης. Σκάλιζα ἐδῶ κὶ ἔκει τὶς φλούδες ἀπ' τὰ πευκόδεντρα, γιὰ νὰ χαράξω τὸ σόνομα μιᾶς ἀποχής ἀγάπης μου ἥ καὶ γιὰ νὰ ὁσμιστῷ τὴν ἄψια μυρουδιὰ τῆς φλούδας. Κὶ ἄλλοτε πάλι τριγύριζα στὰ ξωκλήσια, ψάχνοντας γιὰ παλιές, ἀγιασμένες ἀπ' τὴν προσκύνηση εἰκόνες, παντοῦ γυρεύοντας ἔτσι μιὰ καινούργια αἴσθηση, μιὰ κρυμμένη ὑπόσχεση, ἐλεγα, ποὺ τάχα μὲ περίμενε καὶ θὰ μοῦ φανερωνόταν κάποια στιγμὴ στὰ μάτια, σὰν ξαφνικὸ καὶ γρήγορο ξεγύμνωμα κοριτσιοῦ.

‘Απελπιζόμουν... Οἱ ἄνθρωποι τὰ εἶχαν ὅλα πολὺ κοιτάξει, πολὺ τὰ εἶχαν ἀγγιζεῖ μὲ τὰ χέρια τους. ‘Υπῆρχε ἀπάνω τους, βαθιὰ χαραγμένη, ἥ ίστορία τῆς φθορᾶς. Μὰ ὅταν κάποτε κατέβηκα στὴ θάλασσα, κὶ ἔκει — δὲν ξέρω πῶς — βρέθηκα μπερδεμένος σὲ μιὰ ἀπ' τὶς φάμπρικες τοῦ λιμανιοῦ, μὲ τὶς ψηλές της καμινάδες ποὺ κάπνιζαν, ἔγινε τούτη ἥ σωτήρια γνωριμία μου μὲ τὸν ἀνθρωπὸ τοῦ δυνατοῦ Θεοῦ.

‘Ενας γέρος ἦταν, πρωτομάστορας παλιὸς τῆς φωτικας ποὺ ἐπιστάτευε χρόνια στὸ χύσιμο τοῦ μαντεμιοῦ καὶ στὸ μοντελάρισμα, δουλειὰ δύσκολη καὶ μ' εὔθυνη, ἥ πιὸ δύσκολη δουλειά. Τὸν εἶχαν ὅλοι τους γιὰ τοῦτο σὲ μεγάλο σέβας, κὶ ἥ «Διεύθυνση» τοῦ ‘χε δοσμένο ἔνα σπιτάκι, παράπηγμα τῆς φάμπρικας, νὰ κάθεται. Καί, λοιπόν, τὰ σαββατόβραδα, κείνος καθόταν μπροστὰ στὰ σκαλοπάτια τοῦ μικροῦ σπιτιοῦ καὶ δὲν ἔπινε, μηδὲ ἡξερε νὰ καπνίζῃ, μόνο τὸν χαιρετούσανε μὲ τὰ σκουφιά τους οἱ ἐργάτες κὶ αὐτὸς τοὺς ἀντιχαιρετοῦσε, καὶ κατόπι τοὺς ἀκολούθαγε τὸ μάτι του, ίσαμε ποὺ στρίβανε ἀπ' τὴ μεγάλη σιδερόπορτα, πιασμένοι ἀπ' τοὺς ὄμους, παρέες — παρέες, μὲ τὰ σακάκια τους ριχτά.

‘Υστερότερα, πολλὲς φορὲς μᾶς βρήκε τὸ σαββατόβραδο ἔκει δὰ μπροστὰ στὰ σκαλάκια. Εἶχε τὴν τέχνη τῆς σιωπῆς. Δὲν κατηγοροῦσε τ' ἀνθρώπινα, καθὼς τυχαίνει μὲ τοὺς γέρους. Μόνο, σὰν ἔπιανε σκοτάδι, μυρισμένο καπνιὰ καὶ θάλασσα, σηκώνονταν ἥσυχα κὶ ἄναβε μιὰν ἀσετυλίνη, ποὺ τὴν ἀκουμπούσε σ' ἔνα ψηλὸ πεζουλάκι, γιὰ νὰ φέγγει. ‘Ο σύκος τοῦ γεροδεμένου κορμιοῦ του ξεχώριζε τότε πιὸ κρουστὸς μέσα στὴ ντρίλινη φόρμα, καὶ τὰ χοντρά του μυστίδια μοιάζανε σὰ χαλκινα. Σὰ νὰ ἦταν, στ' ἀλήθεια, δλάκερος ἀπὸ χαλκὸ στημένος, ἔκει στὴν εἰσοδο τοῦ ἐργοστασίου κάτι ποὺ ἔνας καλλιτέχνης θὰ τὸ ἐπίγραφε «Φρουρὸς» ἥ ὁ «Διανοούμενος» ἥ κάτι τέτοιο.

Τοῦ ἄρεσε ώστόσο, πότε — πότε νὰ ξηγᾶ τὴν τέχνη του, νὰ στέκει στὴ μέση τῆς κουβέντας νὰ συλλογιέται, καθόπι πάλι νὰ ξηγᾶ. ‘Εξηνταπεντάρης πιὰ κὶ ἀπάνω, μὰ τὸ πρόσωπό του πολὺ μικρό, ρουφηγμένο, λέσ, ἀπὸ μιὰν ἐσώψυχη φωτιά, ὅχι καθόλου βασανιστική, παρὰ τέτοια ποὺ τὴν ἀνάβεις στὸ τζάκι σου βραδιάζοντας, μ' δλα τὰ περιττὰ

καὶ τ' ἄχρηστα τῆς αὐλῆς σου, γιὰ νὰ ζεστάνεις τὶς δυό σου παλάμες.

‘Αναπταυόμουν, δσο νὰ ἥταν, κοντά του, καὶ μόνο μὲ τὸ κάθομαι πλάι στὸ μαντεμένιο του κορμί, μάθαινα ἔξαφνα νὰ ξεχνῶ τὸν ἔαυτό μου, ποὺ ἀσυναίσθητα μίκραινε ἔτσι κὶ ἔξασθενοῦσε, τόσο ὥστε μοῦ γινόταν λιγότερο ἐνοχλητικός. Μιὰ μέρα, κοιτάζοντας πάλι τοὺς ἐργάτες στὴν ὥρα τῆς σκόλης, ἐνῶ φρεσκοπλυμένοι χαχανίζανε, πετούσανε ἀναμεταξύ τους πειράγματα καὶ κυνηγιόντουσαν σὰν τὰ μικρὰ παιδιά...

— Βλέπεις; μοῦ λέει. Συχνὰ θὰ τοὺς ἀκούσεις νὰ γκρινιάζουνε καὶ νὰ βλαστημάνε, νὰ τάχουν μὲ τὴν «Διεύθυνση» καὶ μὲ τὴν τύχη τους. Δὲ βαριέσαι. Γί' ἄλλοῦ δὲν κάνουν μήτε τσακιστὴ πεντάρα. Μετάξια νὰ τοὺς ντύνεις καὶ νὰ τοὺς καθίζεις σὲ πολυθρόνες, τοῦ λόγου τους, σὲ δυὸ δρομάδες, θάχουνε σκάσει ἀπ' τὸ κακό τους.

Γέλασε λίγο. ‘Εξηγοῦσε πῶς τὸ μοντελάρισμα, τὸ χύσιμο, δηλαδή, τοῦ λυωμένου ἀτσαλιοῦ καὶ τοῦ σίδερου στὰ καλούπια, ἐχτὸς τοὺς χρειάζεται καρδιά, χρειάζεται καὶ φινέτσα μεγάλη, μάτι νὰ πιάνει σωστὰ τὰ μέτρα μίσαμε τὸ χιλιοστό καὶ χέρι ‘πιδέξιο. ‘Ενα καιρό, ἦταν ἀκόμα παιδὶ ἀμούστακο, δλα τὰ κακά, λέει, τοῦ κόσμου ἐρχόνταν καὶ φώλιαζαν στὴν καρδιά του. Καὶ τὸ κρασί, κι ὁ γυναῖκες, κὶ ὁ προσβλητικὸς ὁ λόγος, κὶ ἥ σφιξη γιὰ τὰ λεφτά, Κι' δπως, καμιὰ φορά, τυχαίνει καὶ κολλάει σκουριὰ ἀπ' τὸ καμίνι μέσα στὸ καθαρὸ σίδερο καὶ τότε τὸ σίδερο τσακίζει σὰν τὸ ψωμί, ἔτσι ἐσπαζε μέσα του κι' ἥ νιότη μὲ τὸ πρῶτο δρόντηγμα. Κάποτε, πῶς τοῦ κατέβηκε; πιάνει τὴ βαριά, κι, ἀρχινὰ νὰ πελεκᾶ μὲ δαύτη τὰ παλιοσιδερικὰ τῆς φάμπρικας. Τὰ πελεκοῦσε μὲ δαύτη ὥρες. Σκοινιάσανε τέλος τὰ μπράτσα του, κολλήσαν τὰ πετσιὰ τῶν χεριών του πάνω στὸ γυαλιστερὸ χοντρόσφυρο, θόλωσε ἥ ματιά του καὶ δεν ἔβλεπε, τ' αὐτιά του κουφάθηκαν καὶ δὲν ἄκουσαν τὴν ψιλὴ σφυρίχτρα τοῦ μεσημεριοῦ. Πελεκοῦσε, δλοένα πελεκοῦσε... “Ωσπου φαίνεται θὰ σταμάτησε ἥ καρδιά του. Τὸν σηκώσανε τότε ἀπὸ χάμου ξεγυμνωμένο, δλον πασαλειμμένο μ' ἔναν πηχτὸ ίδρωτα, σὰ δρώμικο λιπος, κι' οἱ παλάμες του εἶχαν γιὰ τρεῖδ δρομάδες πληγές. Εἶπαν. Τρελάθηκε. Θὰ σκότωνε, σίγουρα, δποιον ἔκανε νὰ τοῦ διγέι μπροστά. Τὸν ἀφήσαμε, ἀλλιώς δὲ γινόταν... Μὰ ὅχι ἦταν μονάχα 18 χρονῶ, ηθελε νὰ διγάλει τὸ γινάτι του μὲ τὴ ζωή.

‘Η κουβέντα κόπηκε ἐδῶ ἀπότομα. Κάτι κόκκινα καὶ γκρίζα κουρέλια ἀργοσέρνονταν τούτη τὴν ὥρα στὴ χλομάδα τ' ἀπομεσήμερου ούρανοῦ, ἀνάμεσα ἀπ' τὶς καμινάδες. Τράβηξα πρὸς τὴν ἀποβάθρα. Οἱ σταματημένες μηχανὲς τῶν καίκιῶν δρωμούσαν πετρόλαδο. “Αρμη καὶ μουχλιασμένο ἀλεύρι ἀπὸ κάτι ἄδεια στουβάλια, ποὺ δρίσκονταν παρακάτω ποστιασμένα σωρός, σὲ χτυποῦσε στὰ ρουθούνια. ‘Η ἀποβάθρα ἐπηζε ἀπὸ χοντρο-

φτιαγμένα καὶ πρόστυχα κομμάτια υλης, ποὺ τὰ χρειαζόταν ἡ τὰ παράριχνε ὁ ἀνθρώπινος μόχθος. Σκοτείνιαζε γρήγορα. Καί, καταμεσίς τους, μοῦ φαινόταν τάχα πὼς ἄσθαιμε ἔνα ξεγύμνωτο, νεανικὸ κορμί, πασαλειμμένο μὲ πηχτό, σὰ λίπος ίδρωτα...

Πέρασαν μέρες ὥσπου νὰ ξαναπάρω στὸ Μάστρο—Κυριακὸ—Τὴν ἄλλη φορὰ ἦταν πάνω στὴν ἀλλαγὴ τῆς βάρδιας. Ὁμορφη μέρα, ποὺ τὸ φῶς τῆς χτυπιόταν στὸν ἀέρα καὶ σπίθιζε, καὶ τὸ μοναχὸ πιὰ καταφύγιο γιὰ τοὺς κυνηγημένους ἵσκιους βρίσκονταν μέσα σὲ τοῦτα τὰ πελώρια, τσιμεντένια χτίρια τῆς φάμπτρικας. Μὲ δέχτηκε ἀνασκουμπωμένος, ἔτοιμος νὰ τραβήξει γιὰ τὰ καμίνια. Τὰ μάτια του δὲν εἶχαν σκέψη, παρὰ ἔνα κρύο χρῶμα ἄγουρης ἑλιάς. "Εβλεπα, σ' ἀλήθεια, πὼς εἶχε φορέσει σήμερα διαφορετικὰ μάτια, κι' αὐτὸ ἀργότερα τὸ ξαναθυμήθηκα.

— "Αν γουστάρεις τὰ καμίνια, εἶπε, ἀνέβα στὴν κάμαρή μου. "Εχω ἀκόμα μιὰ φόρμα. Πέταξε τὰ ρούχα σου καὶ φόρεσέ την, μπορεῖ νὰ ζεσταθεῖς κομμάτι...

Τούτη τὴν κουβέντα, τὴν εἶπε, μὲς στὴν ἀγαθωσύνη του, λιγάκι είρωνικά. Κι' ὡστόσο στάθηκε νὰ μὲ περιμένει τὸ βάρος τοῦ κορμιοῦ του ριγμένο στὸ ἔνα πόδι, τὰ χέρια στὶς τσέπες τῆς φόρμας, ἐνῶ τὸ τσούρμο τῆς βάρδιας συναζόταν.

— Κάμποσα χρόνια πρίν, τέτοιες δουλειὲς δὲν τὶς ἤξερε ὁ Πειραιᾶς, πρόσθεσε, τὴν ὥρα, ἵσα - ἵσα, πού, σκύβοντας, περνούσαμε ἀπ' τὶς χαμηλὲς λαγουμόπορτες, γιὰ τὸ μέρος ποὺ βρίσκονταν τὰ χωνευτήρια.

— "Ενας βυσσινῆς ἥλιος, ἡ πρώτη αύγη τοῦ κόσμου, φωτοβολεῦσε κιόλας δῶ μέσα. Πιάσανε γρήγορα τὰ πόστα τους, τριγυριστά. Πίσω ἀπ' τὰ τζαμιλίκια τῶν καμινιῶν, οἱ μεγάλοι σωροὶ τὸ κάρδουνο, σβῶλοι, ἀρχιτεκτονημένοι ἀπ' τὴν πυράκτωση κι' ἀπ' τὸ ἴδιο τους τὸ βάρος, σὲ μιὰ θαυμαστὴ ἰσορροπία — χωνευαν βαθμιαῖα, αὐξάνοντας δλοένα τὴν στιλπνότητα καὶ τὴν καθαρότητα τῆς φωτιᾶς τους, ποὺ ἀπὸ βυσσινιὰ σὲ κάμποση ὥρα παράλλαξε πορτοκαλιά, κ.' ὑστερα γίνηκε ἀσπρογάλαζη, δπῶς τὰ πολύεδρα διαμάντια ἀντίκρυ στὶς ἀχτίδες τοῦ ἥλιου. Κι' ἀρχισε τότε νὰ στάζει κανονικὰ τὸ λυσαμένο μαντέμι ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς σβῶλους τὸ κάρδουνο, ἵδια χοντρή, δισταχτικὴ βροχή.

— Ο μαστρο-Κυριάκος παρατηροῦσε προσχτικὰ τὸ στάξιμο, κοντύοντας, πότε πότε, τὸ μικρὸ του πρόσωπο στὰ τζαμιλίκια. "Έκαμε μιὰ χειρονομία κι' οἱ ἄλλοι πιάσανε τοὺς κάδους... Τραβήχτηκε ὁ πρώτος κάδος, ὁ δεύτερος, κατόπι τὸ τρίτος, σὲ διαστήματα ποὺ κανόνιζε αὐτός. 'Ακολούθησαν ὥρες ἀδιάκοπης καὶ σιωπηλῆς δουλειᾶς, ἐνῶ, στὸ βάθος τῶν κάδων, ἔβλεπες νὰ σπαρταράει, δμοια φρεσκοαγκιστρωμένο φάρι μὲ χιλιάδες λέπτια, τὸ ἀναλυωτὸ μέταλλο, ποὺ τὰ ίδρωμένα γυαλιστερὰ κορμιὰ καὶ τὰ κόκινα ἀπ' τὴν ἀνταύγεια τοῦ μετάλλου μπράτσα τὸ ἄδειαζαν κατό-

πι στὰ χωματένια καλούπια, μὲ μιὰν ἔνταση καὶ μιὰν ἰσορροπία πάνω στὴν προσπάθειά τους, ύπολογισμένη, θᾶλεγες, ἵσαμε τὸ ἔλαχο-υτο. Μὲ τὰ σωστά του, κανενὸς ὁ νοῦς δὲθὰ χωροῦσε νὰ τοὺς λογαριάσει τούτους δῶ τώρα γιὰ ἐργάτες μεροκαματιάρηδες, γιὰ μέτρια σουλούπια, νὰ περπατάνε στοὺς δρόμους καὶ στὶς λασπερὲς γειτονιές τοῦ Πειραιᾶ, ἔτσι θὰ τοὺς ἀντίκρυζε μέσα στὴ φωτοβολή, κι' ἔβλεπε πῶς τρεβούλιαζε τὸ πετσι τους ἀπ' τὴν ἀντρίκια χαρὰ ὅτι στὰ δικά τους ἀχνάρια κυλοῦσε τὸ πυρὸ μέταλλο, τόχαν μπρός τους, ἔνα πράμα πιασμένο, ἄδουλο, μποροῦσαν νὰ τὸ μαλάζουν μὲ τὶς ἀτσαλένιες τσιμπίδες τους, δοκιμάζοντας τὸ πήξιμο καὶ τὴν ἀντίστασή του.

Κι' ὡστόσο οἱ ἄκρες τῶν ματιῶν τους πηγαινόρχονταν πάντα κατὰ τὸ μαστρο-Κυριάκο. Παρακολουθοῦσαν προπάντων τὰ χέρια του, γιατὶ τοὺς ὀδηγοῦσε μὲ τὰ χέρια, ἐπειδὴ τὰ μάτια του βρίσκονταν ἀδιάκοπα στὰ τζαμιλίκια, ύπολογίζοντας τὸ στάξιμο τῆς σιδερένιας βροχῆς, τὴν ἔνταση καὶ τὸ χρῶμα, ποὺ ἔπρεπε νὰ διατηρεῖ ἡ φωτιά. Οὕτε κι' ὁ γέρο πρωτομάστορας μοῦ φαινόταν πιὰ ὁ γνώριμός μου, ἔκεινο τὸ ἀλλοτινὸ ἄγαλμα στιμὰ στὴ σιδερόπορτα τοῦ ἐργοστασίου, ποὺ ἔνας καλλιτέχνης θὰ τὸ ἐπίγραφε «Φρουρὸς» ἢ ὁ «Διανοούμενος». "Οχι. Μόνο ἔμοιαζε ξαφνικὰ ἔνας νέος ἄντρας πάνω στὴν ἐρωτικὴ πράξη, καὶ πιὸ ὑστερα, δταν βάρεσε κάποτε ἡ σφυρίχτρα τῆς σκόλης, πάλι νέος ἄντρας μοῦ φάνηκε, γλυκὰ ἀποκαμωμένος.

Τὸ καταλάβαινα καλὰ τώρα γιὰ ποιὸ λόγο τριγύριζα ἀπὸ καιρὸ κοντά του, καθὼς οἱ ἀμαρτωλὲς ψυχὲς τοῦ παλιοῦ καιροῦ τριγυρίζανε τὸν πνευματικὸ τους. "Ηταν ὁ ἔξομολογητής μου αὐτός, κι' ἀς μὴ πρόφεραν ποτὲ τὰ χείλη μου λέξη γιὰ τὸ κακὸ φαρμάκι ποὺ μὲ τυραννοῦσε. Τό δειχνε πῶς ἡ καρδιά του ἤξερε τὸ μυστικὸ νὰ γίνεται ἔνα μ' αὐτὸ ποὺ φορμάρει ἡ τέχνη του: Κομμάτι σίδερο σὲ καινούργια καλούπια, ἐργάτες μεροκαματιάρηδες, μέτρια κορμάκια νὰ τὰ φτιάχνει ὄντα μυθολογικά.

— Ο ἕιδος τοὺς διάλεγε τοὺς ἐργάτες τῶν μοντέλων, δὲ μοῦ τὸ 'κρυψε, κι' ὅλοι τους βγαίναν ἐργάτες πρώτης.

— Δέν εῖν' ἡ μαστοριά μου, λέει. Εἰν' ἐπειδὴ θυμάμαι τ' ἄσκημα νιάτα μου, σὰ διαλέω...

Πήραμε τὸν ἕιδος δρόμο κατὰ τὴν ἀποβάθρα. Χαμογελοῦσε μόλις. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ χαμήλωσε τὸ κεφάλι. "Επειτα τὸ σήκωσε πάλι ἀπότομα, καί, μὲ τὸ μεγάλο, μεσιανὸ δάχτυλο, ἔξυσε τὸ σβέρκο του κάτω ἀπ' τ' αὐτί.

— "Ετσι εἶναι μουρμούρισε. Πρῶτα ἔρχεται ἡ βαριά, ὑστερα ἡ τέχνη. Χρειάζεται κάμποσος δρόμος, ἀς μὴν τὰ ξαναλέμε. Μὲ φωνάζει καμμιὰ φορὰ ἡ Διεύθυνση. Μαστρο-Κυριάκο, παραγγέλνει, ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τόσους, καὶ τόσους. Πάρε καὶ διάλεξε. Καὶ τὶ νομίζεις ποὺ κάνω, λοιπόν, τότες;

ΜΕΤΑΞΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΓΛΟΥ

Μόλιστα

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓ. ΓΚΟΥΤΟΥ

Καθώς φαίνεται άπό τὰ υπάρχοντα σήμερα στοιχεῖα καὶ καθώς ἐπιμαρτυρεῖται ἐκ παραδόσεως, οἱ 3 οἰκισμοὶ Μολίστης ἐδημιουργήθησαν μετὰ τὸ ἔτος 1800. Πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τνῶ κατοίκων εἰς τοὺς σημεριγοὺς συγοικισμούς ἔζων σύτοι σποραδικῶς εἰς διαφόρους τοποθεσίας τῶν κοινοτήτων (Ἀγτζερούχη, Παλιχείματα, "Αγη Βαρβάρα, Κοκλιούς κλπ.) ὅπου καὶ σώζονται αἱ παλαιαὶ κατοικίαι των. Δέγη παρέλπαν δὲ νὰ κτίζουν καὶ μικρὰ παρεκκλήσια εἰς πολλὰ σημεῖα.

Τραβάει τάχα περαστικὸς ἀνάμεσα στοὺς καινούργιους, σ' αὐτοὺς ποὺ δουλεύουν στὶς ἀποθήκες, στὸ κάρβουνο, στὸ ξεφόρτωμα τῆς σκουριᾶς. Νά ἔτσι ὅπου τύχει. Πιάνει τὴν κουβέντα, μαθαίνει τοῦ ἑνοῦ καὶ τοῦ ἄλλου τὰ καθέκαστα.

—Γερος ἄνθρωπος εἶμαι, λέει, μοῦ μπιστεύονται...

Κοντολογίς ὅλο καὶ θὰ βρίσκουνται μέσα στὸ σωρὸ κάτι τέτοιοι σὰν τὰ σκοταδερὰ χῶματα, ποὺ κρύβουν σίδερο. "Ολο καὶ κανένας μονόχνωτος, κανένας ποὺ δόστου καὶ πιανεται μὲ τοὺς ἄλλους, πίνει, βλαστημάει, δέρνει τὴ γυναίκα του, μπλέκει μὲ φιληνάδες τῆς κάκιες ὥρας, εἴτε τυχαίνει καὶ τὸν βλέπεις νὰ στέκει μέρες ἀκουβέντιαστος καὶ βαριεστημένος. Αύτος μπορεῖ νὰ κάνει, συλλογιεται ὁ μαστρο - Κυριακός.

—Τοῦ πεφτω δίπλα μὲ τὸ γλυκό. "Ελα τοῦ λέω, θέλεις νὰ δουλέψεις στὸ χυτήριο; Θελεις στὰ μοντέλα; Εἰναι δουλειὰ ποὺ θὰ σου ταιριάξει. Δοκίμασε. Λίγες φορὲς νάπεσα ὅξω. Σὲ τούτη τὴ δουλειὰ μερώνουνε θαρρεῖς κι' ἀλλαζει τὸ πετσι τους...

Τρόμαξε κάποιο θαλασσοπούλι, πάνω στὴν ὥρα, κι' ἔβγαλε φωνή. Πετάρισε φεύγοντας μέσα απ' τὰ κατάρτια τῶν καϊκιῶν. Κι' ὁ ξυπόλητος μοῦτσος, πού, ἐδῶ καὶ κάμποσο, καθάριζε ἔνα πορτοκάλι καθισμένος στὴν κουπαστὴ τ' ἀκρινοῦ καϊκιοῦ, ἔγειρε ἀνάστροφα νὰ χαζέψει τὸ θαλασσοπούλι, κουνώντας τὰ πόδια του πάνω ἀπ' το θολὸ νερό.

Ο μαστρο - Κυριακός, σὰ νὰ τὸν εἶχε ξαφνιάσει κι' αὐτὸν τὸ πέταγμα τοῦ θαλασσοπουλιοῦ, κόμπιασε...

Στὰ Παλιχείματα εἶχαν κατοικίαν οἱ Γιουτσάδες, οἱ Γκουτάδες, οἱ Νακαῖοι καὶ οἱ Τσιερτάδες. Μοῦ διηγεῖτο ἡ γιαγιά μου ἡ Φώταιγα ὅτι ἐκεῖνα τὰ χρόνια ἐκεῖ στὰ Κοινὰ διεγυκτέρευε κάποια γυναίκα ἀπὸ τοὺς Κατσιλωλάδες καὶ ὅτι πέρασε ἔνας Τούρκος ἀπὸ τὸ γτερβένι καὶ ἐζήτησε καὶ ἐπέμενε ὅλη τὴ γύχτα γὰ μπῆ στὸ σπίτι, ἀλλὰ ἐκείνη δὲν ἤθελε καὶ ἀμπάρωνε γερὰ τὴν πόρτα μέχρι ποὺ ἔφεζε καὶ ἔψυγε ὁ Τούρκος ἀποτυχημένος.

Ἄργότερα οἱ κάτοικοι τῶν μικρῶν οἰκι-

—"Εεχ, κάτι ἀνθρωποι ποὺ σου βρίσκονται, μὰ τὴν ἀλήθεια. "Έχουν ἀνάγκη νὰ τοὺς γλυτώνεις ἀπ' τὸ βάσανό τους.

Τὰ βλέφαρά του ἀνοιγόπαιξαν βιαστικά, μιὰ δυὸ φορές. Άλε ξανακοιτάξε καὶ στυλώθηκε γερὰ στὰ δυό του πόδια, λὲς κι' ἤθελε νὰ σιγουρέψει καλύτερα τὸ μέρος ποὺ πατούσε στὸ χῶμα.

—Δὲ μοῦ παραφαίνεται, εἶπε, μὰ θὰ κοντεύω βδομηντάρης. Μὲ βάστηξαν καλὰ τὰ καμίνια. Αύτὸ εἰν' ὅλο, νὰ φιλιώσεις μὲ τὴ φωτιά. Σὰν τὴ μπιστεύτεις καὶ τὴν περιμένεις μέχρι ποὺ νὰ καθαρίσει, γίνεται ἐπειτα ἔνα πραμα γαλάζιο... "Αντε καληνύχτα.

Γελούσε ἄξαφνα.

—Καληνύχτα, μαστρο - Κυριακό.

—Η ὥρα περνοῦσε. Ξανάλεγα ἀκόμα μὲ τὸ μιακό μου τις κουβέντες του.

Τὸν ἔχασα μέσα στὸ μήνα. Πήγε ἀπ' τὴν κασσιά του, μοῦ εἰπαν ξαφνικά, μπροστὰ στὰ τζαμιλίκια. Τοὺς ξεγέλασε. Εἶχαν τραβήξει τους, τρωτούς καδους καὶ τὸν περιμεναν, περίμεναν πάλι τὰ χέρα του. 'Εκείνος ἔμοιαζε πῶς κοιτοῦσε ἀκόμα τὴ φωτιά. 'Η θερμοκρασία εἶχε ξεπεράσει τοὺς πενήντα βαθμοὺς στὸ χυτήριο, κι' ὡσπου νὰ καταλάβουν ἐπεσε ἀνάμεσα στοὺς κάδους μὲ τὸ λυωμένο μαντέμι. Τὸ νεκρὸ κορμί του κυριολεκτικὰ ἔξατμιστηκε. Τράβηξαν ἔξω μονάχα κάτι λίγα ἀπομεινάρια. ?Ηταν ἴσα, ἴσα τὴν ὥρα ποὺ ἡ φωτιά ἀνέβαινε στὴν πιὸ ψηλή της σκάλα. Εἶχε πάψει νὰ φέγγισε μάτα μόνκινα καὶ περτοκαλιά, καὶ μονομιάς, σὰ νὰ τίναξε μιὰ καινούργια φωτοβολή, ποὺ στάθηκε ἀκούνητη. "Έγινε παντοῦ ἔνα πράμα γαλάζιο.

δὲ Παπαδημήτρης τὸ 1911. Ἐπειτα τὸ χωριὸ ἔφερε τὸν Παπαδασίλη ἀπὸ τὴν Βούρσιῶν ἐγκατεστάθησαν ὅλοι στοὺς 3 σημερινοὺς συνοικισμοὺς καὶ ἀπετέλεσαν Κοινότητες μὲ δημογέροντες καὶ μουχτάρη (πάρεδρο). Τὰ ὄριά των ἦσαν κοινὰ (ιέχρι τὸ 1955) καὶ οἱ κάτοικοι των ἔξω πάντοτε ἀριμονικὰ μεταξύ των. Μόνον τὸ 1914 ἐδημιουργήθησαν ἔριδες, διότι οἱ Μεσαρίτες ἥθελαν νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν ἔφοροεπιτροπὴν τῶν αληροδοτημάτων, καὶ τὸ 1930 κανὰ τὸν διαχωρισμὸν τοῦ δάσους. Τὰ παιδιὰ τῆς Μεσαριᾶς καὶ τοῦ Μποτσιφαριοῦ ἔφοίτων εἰς τὸ Δημοτικὸν Γανγαδιοῦ μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως περίπου.

Ἐδῶ θὰ ἀναφερθοῦν μερικὰ ἀκόμη στοιχεῖα περὶ τῶν αληροδοτημάτων. Μετὰ τὸ 1916, ὅπότε ἀνέλαβε τὸ Ἑλληνικὸν κράτος τὴν πληρωμὴν τῶν δασκάλων, τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον περιέπεσε εἰς μαρασμόν. Ἐλειτούργει μὲ ἔναν Ἑλληνοδιδάσκαλον κατὰ τὰ ἔτη 1920 ἕως τὰ 1922, ὅπότε τελικῶς κατηργήθη. Ἀλλὰ ἡ Σπυριδώνειος Σχολὴ μᾶζη μὲ τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα Βουριπιάνης καὶ Κονίτσης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας, ἐφώτισαν τὴν νεότητα καὶ διέπλασαν ψυγὰς μὲ ἴδαινικά, ποὺ στολίζουν τὴν ἐπαρχίαν μας, ἀσχέτως ἀναί περιστάσεις διεσκόρπισαν ὅλους συεδῶν τοὺς παλαιοὺς εἰς ὅλα τὰ σημεῖα καὶ εἰς ἀμέτοητους τόπους.

Τὸ ἔτος 1933 ἀγενγωοίσθησαν διὰ νόμου ἔφοροεπιτροπαὶ τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας αληροδοτημάτων, οἱ δποῖες εἶναι δικαίωια νὰ διαχειρισθοῦν τὰς περουσίας αὐτάς. Διὰ τὰ αληροδοτήματα Γανγαδιοῦ ἡ κοινότης ἀνέδειξε τὸν Λ. Ξυνὸν ως πρόεδρον καὶ τὸν Γ. Τσαγάδην ἱατρὸν ως μέλος. Οὗτοι εἰσέπροαξαν ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν 1.100.000 δρχ. Ἐδαπάνησαν δὲ 500 000 δρχ. διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῆς Ἐκκλησίας Παναγίας καὶ τὴν ἀγορὰν κινηματογράφου μὲ 55 καρέκλες. Τὸν κινηματογράφο ἄρπαξαν ἀργότερα οἱ Ἰταλοί, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα χρήματα ἔξανεμίσθησαν μὲ τὸν νόμον τοῦ Σεβώλου.

Σγετικὰ μὲ τοὺς Ἱερεῖς τοῦ χωριοῦ ἐνθυμοῦνται τὰ ἑΕῆς: Κατὰ τὰ μικρὰ μου χρόνια 1905 - 10, τὸ χωριό μας εἶχε δύο παπάδες, τὸν Παπαδημήτρη καὶ τὸν Οίκονδρον. Εἶγαν ως ἐνορίαν ἀπὸ μισὸ γωνιὸ ὁ καθεῖς. Ὁ Οίκονδρος πέθανε τὸ 1910, δ

Ο ΒΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

«... Ὁφείλω, περαίνων τὴν παροῦσάν μου ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν ἐπιθεωρηθέντων σχολείων ὑμῖν, κύριοι Σύμβουλοι, δτι ἡ καλὴ καὶ ἐν ἀκμῇ οὕτως εἰπεῖν διατίρησις τῶν σχολείων Κονίτσης ως καὶ ὅλης τῆς περιφερείας μου, ἐὰν κρίνω ἐκ τούτων, δφείλεται κατὰ μέγιστον λόγον εἰς τὴν θερμουργὸν δρᾶσιν τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Σπυρίδωνος, δστις διὰ πάσης θυσίας ἔστω καὶ ἐπὶ 6λάβη τῶν Ἐκκλησιῶν προσεπάθει νὰ διατηρήσῃ τὰ σχολεῖα τῆς Περιφερείας ἥμῶν εἰς περιωπήν.

Παρ' ὅλας τὰς παρομαρτούσας τῇ ἔργασίᾳ ταύτῃ δυσχερείας πολιτικὰς καὶ οἰκονομικάς, ἀς τὸ ἔγνωσμένον τοῖς πᾶσι διπλωματικὸν δαιμόνιον τοῦ Σεβ. Ἱεράρχου μας ἐγνώριζεν εὑφυῶς νὰ ὑπερπῆδῃ καὶ ἔξουδετεροῖ, ἥδυνγήθησαν καὶ τὰ μικρότερα χωρία νὰ διατηρήσωσι τὰ σχολεῖα τῶν.

Αἱ Ἐκκλησίαι δὲν πειράζει, ἔλεγε καὶ διεκήρυττεν δ εἰρημένος Ἱεράρχης, ἀς μείνουν καὶ χωρὶς λάδι, ὅλλα τὰ σχολεῖα δχει χωρὶς δάσκαλο. Διὰ τοῦτο τὰ χωρία εὐγνωμόνως ἀναμμινήσκονται τῆς εὐεργετικῆς ταύτης καὶ Ἐθνικῆς Ἐργασίας τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Βελλᾶς καὶ οΚυτσῆς».

Κόνιτσα τῇ 23 Νοεμβρίου 1915

‘Ο Ἐπιθεωρητὴς Δημοτικῶν Σχολείων
Β. Παπαγεωργίου

μπιαγη, ὁ ὁποῖος ἦταν νέος παπᾶς, λειτουργοῦσε πολὺ ὅμορφα καὶ εἶχε ἔλθει μὲ τὸν οἰκογένειάν του. Οἱ παπάδες τότε ἔπαιρναν μισὸ μισθὸ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ μισὸ ἀπὸ τὸν εἰσφορέας τῶν κατοίκων. Τὸ ἔτος 1914 ἔφεραν κάποιον παπα - Ἀναττάση ἀπὸ τὸ Κοῦτσι Παραμυθίας, που ἦταν ἥσυχος καὶ μὲ λίγες.ννώσεις. Τὸ 1915 δὲ χειροτονήθηκε ὁ παπα - Χριστόδουλος, που ὑπηρέτησε μέχρι τὸ 1955, μετὰ ἓνα ἔτος δὲ ἀνέλαβε ὁ παπα - Βαγγέλης. Ὁ παπα - Χριστόδουλος ἦταν τῆς Β' τάξεως τοῦ Γυμνασίου Ιωαννίνων καὶ εἶχε ἀρκετὲς θρησκευτικὲς γνώσεις, ἔπινε ὅμως ὑπὲρ τὸ δέον.

Βούρμπιανη

ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

Τοῦ κ. Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Χρησιμοποιοῦμε τὸν παραπάνω τίτλο στὸ κεφάλαιο αὐτὸ τῆς ἱστορίας τῆς Βούρμπιανης, διότι ἡ κυριαρχοῦσα μορφὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στὸ χωριό μας ἦταν ὁ Κώστας Γραμματικός, καθὼς καὶ οἱ ἀντίπαλοί του Βουρμπιανῖτες ποὺ ἀνήκαν στὴν ἐπιφανῆ οἰκογένεια τῶν Κωτσακάδων ἢ Παπαϊωάννου καὶ ἔφεραν καὶ τὸ ἐπώνυμο Τζιοτζιαῖοι. Γύρω σχεδὸν ἀπὸ τὶς διαμάχες τὶς ἐνέργειες καὶ τοὺς ἀγῶνες τῶν δύο αὐτῶν οἰκογενειῶν περιστρέφεται ὅλη ἡ ἱστορία τῆς Βούρμπιανης ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ὥς τὰ μέσα περίπου τοῦ δεκάτου ἐννάτου. Ἀλλὰ προτοῦ ἀσχοληθοῦμε εἰδικὰ μὲ τὸν Κώστα Γραμματικό, καθὼς καὶ μὲ τοὺς ἀντιπάλους του Τζιοτζιαίους ἢ Κωτσακάδες, ἀ δώσωμε χρονογραφικὰ γεγονότα καὶ ἐπεισόδια τῆς Βούρμπιανης ἀπὸ τὰ 1800 ὥς τὰ 1840 περίπου.

Προεστοὶ καὶ Δημογέροντες

Προεστοὶ καὶ δημογέροντες, δηλαδὴ κοινοτικοὶ ἄρχοντες τῆς Βούρμπιανης πρὸ τοῦ 1815 διετέλεσαν ὁ Κώστας Γραμματικός, ὁ ἀδελφός του Παπαρίζος, ὁ ὀπαδός των Παπαζήσης Τζοτζόπλος, καὶ ἄλλοι. Στὰ 1815 ὅμως (θλ. Ἡπειρ. χρονικὰ 1938 σελ. 14) ὑπερίσχυσαν φαίνεται οἱ ἀντίπαλοί του, καὶ ἀνέλαβαν Προεστοὶ ὁ Ζήσης Κυπαρισῆς καὶ ὁ Ριζούλης Κύρκα, καθὼς καὶ στὰ 1816.

Πρὸ τοῦ 1816 διετέλεσαν καψιμάληδες (εἰσπράκτορες τῶν φόρων) καὶ ὁ Παπασωτήρης ὁ Ἱερεὺς μαζὶ μὲ τὸν Κύρκα Παπανίκου (Ντούμαρη) καὶ ὁ Ηαναγιώτης Βλάχος — Ἔξαρχος (Η.Χ. 1941 σελ. 210). Στὰ 1826 συναντοῦμε εἰσπράκτορες (καψιμάληδες) τὸν Γιάννη Κουλούρη καὶ Χαρίση Σιόμπο.

Ἐπίσης Προεστοὶ ἔχρημάτισαν γύρω στὰ 1800—1810 καὶ οἱ ἀδελφοὶ Γεώργιος καὶ Κώστας Παπαϊωάννου οἱ Τζιοτζιαῖοι, καθὼς καὶ ὁ ἀδελφός των Δημήτριος (Μήτσης) ποὺ ὑπῆρξε καὶ γραμματικὸς τοῦ Βελῆ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ, καὶ ὁ Ριζος Δημάρατος ἢ Κύρκας.

Ἄλλοι βουρμπιανῖτες ποὺ διετέλεσαν δημογέροντες καὶ Προεστοὶ καὶ γενικὰ διαχειριστὲς τῶν κοινῶν τοῦ χωριοῦ μας κατὰ τὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου αἰῶνος, ἦταν ὁ Ζῆνος Δῆμος Τζούκαλης, οἱ Χρήστος καὶ Μήτσης Γιόση, ὁ Κούσης Γερορίζου, ὁ Νικόλας Παπαχαρίσης, οἱ Κίτσιος καὶ Νικόλας Κοντογιάννη, ὁ Νικόλα Παγούνης, ὁ Γεώργη Κούση Τζιτζῆς, καὶ ἄλλοι.

Στὰ 1829 (Η.Χ. 1929 σελ. 225) Προεστὸς τῆς Βούρμπιανης ἦταν ὁ Δημήτριος Βουρμπιανίτης (Παπαϊωάννου) ὁ ὅποις διορίστηκε ἀπὸ τὸν Κονιτσιώτη Μουσελίμη Ιωαννίνων Λατίφ Έφένδη καὶ τὸν Σιλιγχάρη Πόντα καὶ γενικὸς Προεστὸς τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης μαζὶ μὲ τὸν Γιάννη Σούρλα Πρυσογιαννίτη καὶ τὸν Χρηστάκη Πρωτόπαππα Στρατσιανίτη.

Στὰ 1834 ἀπαντοῦμε Προεστοὺς τὸν Νικολάκη Κώστα Γραμματικοῦ καὶ τὸν πρῶτο ἔξαδελφό του Ζήσην Κύρκα Δούμαρην. Στὰ 1840 ὁ Ζήσης Κύρκα διορίστηκε καὶ γενικὸς Προεστὸς τῆς Ἐπαρχίας μας (Η.Χ. 1938 σελ. 73).

Ιερεῖς

Ιερεῖς στὴ Βούρμπιανη ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνος ὥς τὰ 1840 περίπου — ἑκτὸς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ μνημονεύσαμε κατὰ τὸν περασμένο αἰῶνα — συναντοῦμε καὶ τοὺς ἔξης γένους. Τὸν Παπαγιάννη Οἰκονόμο — Γκουκέτα ποὺ εἶχε τὸ σπίτι του

έκει ποὺ είναι σήμερα τὸ Κοινοτικὸ Γραφεῖο, τὸν Παπαδημήτριο τὸν πατέρα τοῦ Παπαζήση Οἰκονόμου, τὸν Παπασπύρο Γιαννόπλο, τὸν Παπαναστάση Γκιώκα ἔγγονο τοῦ Παπαγιώτη, τὸν Παπαρίζο Ντούμαρη ἀδελφὸ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ καὶ γύρω στὰ 1835 τὸν Παπαδημήτρη τὸν μετέπειτα Πρωτόπαππα, τὸν Παπαγιώργη Παπαχαρίση Τζούντζο, καὶ τὸν Παπαποστόλη Ντίλη.

Θὰ καταχωρίσωμε ἐδῶ καὶ τὰ ὄνόματα δύο Ἱερομονάχων. Στὶς 22 Μαΐου 1807 ἔγραψε μιὰ ἀσήμαντη ἐνθύμηση σ' ἕνα παλαιὸ μηναῖο τῆς Παναγίας κάποιος Ἱερομόναχος Βησαρίων Πάντος, καὶ στὶς 29 Σεπτεμβρίου 1826 ἐπεσκέψθηκε τὴν Βούρμπιανη ὁ Ἱερομόναχος Παρθένιος ἀγνώστου ἐπιωνύμου, καὶ ἔγραψε ἐνθύμηση στὸ ἴδιο μηναῖο τοῦ Σεπτεμβρίου.

Καὶ ἀπὸ τὴν οἰκογένεια Καλόγερου τῶν Σαρσάδων κάποιος εἶχε χρηματίσει καλόγυρος, καὶ ἔτσι τοὺς ἔμεινε τὸ ἐπώνυμο κύτο.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι στὴν Βούρμπιανη, κατὰ τὴν ἐποχὴν ποὺ ίστοροῦμε, κάθε έορτὴ καὶ Κυριακὴ λειτουργοῦσαν τρεῖς καὶ τέσσερις παπάδες ὁ καθένας χωριστὰ στὴν ἑνορία του. Μιὰ λειτουργία γινόταν στὴν Παναγία, ἄλλη στοὺς Ἀγίους Ἀποστόλους ὃπου ἦταν ίσόδιος ἐπίτροπος ὁ Κώστας Γραμματικὸς καὶ ἀργότερα ὁ γυιδὲς του ὁ Νικολάκης, τρίτη στὸν Ἀγιάνη ὃπου λειτουργοῦνταν οἱ Τζιοτζιαῖοι· καὶ ἀργότερα σὰν ἀνακαινίστηκε ὁ Ἀγιος Δημήτριος γινότανε καὶ ἔκει ἔχωριστὴ λειτουργία.

Ἡ Ἀκολουθία τοῦ ἐπιταφίου γινόταν μόνον στὴν Παναγία καὶ Ἀγίους Ἀποστόλους, καὶ ἡ δεύτερη Ἀνάσταση ἀποκλειστικῶς στὴν Παναγία. Ἀπόφευγαν διωκτοὶ συγγένιοις νὰ πᾶνε σ' αὐτὴν ὁ Γραμματικὸς μὲ τοὺς ἐπαδούς του καθώς καὶ οἱ Τζιοτζιαῖοι μὲ τοὺς δικούς των· καὶ ἀν πλήγαιναν δὲν χαιρετιῶνταν ποτὲ μεταξύ των.

Δάσκαλοι καὶ Γραμματικοὶ

Δάσκαλοι καὶ γραμματικοὶ βουρμπιανίτες ἀπὸ τὶς ἀρχές ὡς τὰ μέσα περίπου τοῦ περασμένου αἰώνος ἀναδείχτηκαν πολλοὶ καὶ διάφοροι.

Πρῶτος καὶ ἐπιφανέστερος ἀναδείχτηκε

ὁ Κώστας Παπανικολάου Ντούμαρης ὁ γραμματικὸς τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ γιὰ τὸν διποῖο θὰ ἀφιερώσωμε παρακάτω ἀρκετὲς σελίδες.

Δὲν είναι δημος εὔκαταφρόνητος (καὶ ἦταν ἀσφαλῶς πιὸ μορφωμένος) καὶ ὁ πρῶτος ἔξαδελφός του ὁ Ρίζος Κύρκα Ντούμαρης (ὁ πρῶτος ποὺ μετέτρεψε τὸ ἐπώνυμο τῶν Ντουμαράδων σὲ Δημάρκος) ὁ διποῖος ἀφοῦ διετέλεσε δάσκαλος καὶ Προεστός στὴ Βούρμπιανη, κατέβηκε κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 21 στὴν Πελοπόννησο διποὺ ύπηρέτησε ὡς γραμμιατεὺς τοῦ στρατηγοῦ Δημητρίου Υψηλάντη, καὶ ἐπὶ Ὁθωνος ὡς γραμμιατεὺς τῶν ἀνακτόρων. Ἀσφαλῶς βέβαια θὰ εἶχε μαθητεύσει καὶ στὶς σχολές τῶν Ιωαννίνων — δημος καὶ ὁ ἀδελφός του Κώστας — διότι ἦξερε καὶ καλὰ Γαλλικά, καὶ δημος μᾶς πληροφορεῖ ὁ Ἀντώνιος Κριεζῆς στὰ ἀπομνημονεύματά του σελὶς 160 μετέφρασε ἀπὸ τὰ Γαλλικὰ τὴν ἱστορία τῶν ναυμαχιῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Κυδωνιέως Δημητρίου Σαλτέλη. Πιθανὸν δὲ Ρίζος Δημάρκος νὰ ἔγραψε ἡ μετέφρασε καὶ ἄλλα συγγράμματα ποὺ μᾶς είναι ἀγνωστα. Ο δὲ πατέρας του ὁ Κύρκας ποὺ ἦταν ἀδελφός του Παπανικολάου Ντούμαρη, γιὰ νὰ δώσῃ τέτοια μόρφωση στὰ παιδιά του, ύποθέτουμε πώς θὰ ἦταν εὐπορος, καὶ πιθανὸν νὰ εἶχε ταξιδέψει στὴ Ρωσία ἢ Ρουμανία.

Ο Δημήτριος Παπαϊωάννου πάλι ἀπὸ τὴν γενιὰ τῶν Τζιοτζιαίων ἢ Κωτσακάδων, ἐχρημάτισε ἐπὶ χρόνια γραμματικὸς τοῦ Βελῆ Πασιᾶ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ Τελελενλῆ.

Ἄλλος ἐπιφανῆς λόγιος δουρμπιανίτης τῆς ἐποχῆς ἔκεινης είναι ὁ Κωνσταντίνος Βουρμπιανίτης ὁ ἀδελφός του Ρίζου Δημάρκου. Ἰδοῦ τὶ γράφει γι' αὐτὸν ὁ Παναγιώτης Ἀραβαντινὸς στὴ συλλογὴ του τῶν λογίων τῆς Τουρκοκρατίας σελ. 34. «Τὸν ἐλλόγιμον τοῦτον Μπαλαγαίον μαθητὴν, σύγχρονον τοῦ Ἰωάννου Χαρισιάδου καὶ Ζαφειρίου, ἐγνωρίσαμεν γραμμιατεύοντα παρὰ τῷ Μαλίτῃ Πασᾶ Λιμποχοβινῷ μέχρι τῆς πρὸ 10 ἑτῶν ἀποδιώσεώς του (δ. Π.Α. ἔγραψε τὸ 1866). Ἐκ τῆς συναντροφῆς αὐτοῦ καὶ ἐκ τινῶν ἐπιγραμ-

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ - ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΤΟΥ 1854

(Άναφορὰ τοῦ Ἡπειρώτη στρατηγοῦ Γιαννηκώστα στὸ Ὑπουργεῖο Στρατιωτικῶν)

Ἐκραγείσης κατὰ τὸ ἐνεστώς ἔτος περὶ ἑνότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ἐπαναστάσεως κατὰ τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Ἡπειρον, ἐσπευσα καὶ ὁ ὑποφαινόμενος νὰ λάβω τὸ προσῆκον μέρος καὶ στρατολογίσας ἐπέκεινα τῶν 300 ὀπλιτῶν ἡρξάμην τῆς ἀπ' ἐντεῦθεν πορείας μου κατὰ τὴν 1ης Μαρτίου. καὶ φθάσας μὲ μεγίστη δυσκολίαν τὴν 10ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰς Λαμίαν καὶ ἐκεῖθεν ἐπανέλαβον τὴν πορείαν μου τὴν 15ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ τὴν 20ην ἔφθασα εἰς Θεοσαλίαν καὶ ἦνώθην μὲ τὸν ἐπαναστατικὸν στρατόν, τὸ διοικούμενον ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν

Χατζηπέτρον καὶ ἐτοποθετήθην εἰς τὸ χωρίον Σαρακίνα ὅπερ ἀπεῖχε μίαν ὥραν μακρὰν τῆς Καρδίτσας ἐν ἥ Ὁ Ζενέλ πασσᾶς, ὁ Ἀμπαζ Λαλίωτης, καὶ λοιποὶ Ὁθωμανοί.

Κατ τὴν 24ην παρετήρησα δτὶ οἱ εἰς τὸ Φανάριον εύρισκομενοὶ Ὁθωμανοὶ ἐξήρχοντο καὶ ἐπυρπόλουν τὰς οἰκίας τῶν Καναλιωτῶν ἀπέστειλα ἄνδρας τινὰς νὰ τοὺς ἐμποδίσωσιν οὗτοι δὲ κατὰ τὴν 11ην ὥραν π.μ., ἐξήρχοντο ἀκροβολιζόμενοι ὅπου βαθμιδὸν ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ Φαναρίου οἱ Ὁθωμανοὶ καὶ ἀπεστέλλοντο ἐκ τῶν ἡμετέρων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν λοιπῶν ὥστε μετ' οὐπολὺ συνέδη μάχη πεισματωδεστάτη ἥτις διήρκεσε μέχρι τοῦ χωρίου Λοξάδα. Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην οἱ ἵππεις τῶν Ὁθωμανῶν ὥρμησαν νὰ συλλάβουν τὸν Γιάννην Μπαζιραχτάρην Ζαγορίσιον ὅπου ἦτο μὲν τὸν Κοντογιάννην δστις ἥρχετο εἰς τὸν ἡμέτερον ιατρόν, Διαμαντὴν Κοσμᾶν, διὰ ν' ἀλλάξῃ τὴν πληγήν του καὶ κατὰ δυστυχίαν ἔτυχε νὰ διέλθῃ ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου, τότε δύο νέοι ἐκ τοῦ ἡμετέρου σώματος, ὁ υἱός μου Νικόλαος Γιαννηκώστας, καὶ ὁ λιουκᾶς Ντασάμης ὥρμησαν κατεπάνω τῶν ἔχθρῶν καὶ ἐκτύπησαν ἐναν ἵππεα εἰς ὃν τόπον, καὶ ἐναν ἐπλήγωσαν καὶ οὕτως ἀπηλλάχθη ἐκ τοῦ κινδύνου ὁ Μπαζιραχτάρης συγχρόνως δὲ ἐπρόφτασε καὶ ὁ Ἰωάννης Κοντογιάννης Συρακώτης μὲ πέντε ἵππεις εἰς ἐπικουρίαν καὶ ὁ Δημακόπουλος μὲ 30 ἄνδρες καὶ ἥρχισεν μὲν ὡς ἀνωτέρω εἶπον ἐκ τῆς 11ης ὥρας καὶ διήρκεσε μέχρι τῆς 7ης τῆς ἐσπέρας καὶ σχεδὸν ἀπαν τὸ ἡμέτερον σῶμα δστάθη γενναῖον εἰς τὰς δρμὰς τῶν Ὁθωμανῶν μὴ ἐπιτρέψων εἰς αὐτοὺς νὰ προχωρήσουν ἀν καὶ ἥ δύναμίς των ἦτο πενταπλασία, ἔχοντες καὶ τριάκοντα ἵππεις, καὶ ἀν ἥθελεν ἔλθει ἐκ τοῦ ὅπσθεν Φαναρίου μέρους ἐπικουρία μόνον ὡς 100 ἄνδρες ἐπρεπε νὰ κυριεύσω καὶ τὸ Φανάριον διότι ἀπασα ..

μάτων καὶ ἐπιστολῶν Ἑλληνιστὶ (εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν) γεγραμμένων, ἀτιγα ἀνέγνωμεν περιεργείας χάριν, εὔρομεν τὸν ἄνθρωπον τρίβωνα εἰς τὰ γραμματικὰ καὶ δι' ἐπιστημονικῶν μαθημάτων περικοσμούμενον. Πατρὶς αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἥ Κώμη Βούρμπιανη, διαπρέπουσα μεταξὺ τῶν ὑπὸ τὴν Κόνιτσαν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων».

Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἀγαφέραιμε ἐδῶ, καὶ τὸν Νικόλα τὸ δάσκαλο τὸν προσπάπο τοῦ ὀπλαρχηγοῦ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1878 Νικόλα Λιάτου, ποὺ προαναφέραιμε σὲ ἄλλο κεφάλαιο τῆς ἴστορίας μας, ἀγνοοῦμε ποιοὶ ἄλλοι ἀκριβῶς καὶ σὲ ποιὲς γρονολογίες χρημάτισαν δάσκαλοι στὸ σχολεῖο τῆς Βούρμπιανης ἀπὸ τὰ 1800 ὥς τὰ 1830 — 35. Γύρω στὰ 1830 — 35 περίπου συγαντοῦμε τὸν Γιώργη Δολιανίτη (ἀπὸ τὰ Δολιανὰ) τὸν πατέρα τοῦ Ἀλέξη Σιούντα ἥ Διδασκάλου καὶ παποῦ τοῦ Νικόλα Διδασκάλου τὸν ὅποιο προλάβαιμε γέροντα καὶ ἐμεῖς. Ο Γιώργης αὐτὸς δολιανίτης ἐγκαταστάθηκε μόνιμα στὴ Βούρμπιανη καὶ δίδαξε στὸ Σχολεῖο της ὡς τὰ 1865 μὲ 1870 περίπου.

(Ἀκολουθεῖ

Όθωμανική δύναμις είχεν ἔξελθει ἐναντίον μας.

Κατὰ δὲ τὴν 3ην ὥραν μ.μ. τῆς 28 Μαρτίου ἀπαντά τὰ σώματα ἄτινα ἡσαν τοποθετημένα πέριξ τῆς Καρδίτσης λύσαντα τὴν πολιορκίαν αὐτῆς διηυθύνθημεν εἰς Τρίκαλα καὶ διελθόντες κάτωθεν τοῦ Φαναρίου κατ' ἀρχὰς ἐκανονιοβολήθημεν, καὶ ἐφονεύθη εἰς ἔξ ἡμῶν. Κατὰ δὲ τὴν διάβασιν ταύτην οἱ ἐν Φαναρίῳ Ὀθωμανοὶ ἔξηλθον καὶ κατέλαβον λοφίσκον τινὰ παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἀπεπειράθησαν νό μᾶς ἐμπεδίσουν τὴν πορείαν, ὅτε ἀπαντά τὰ ἡμέτερα σώματα ὠρμησαν κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς κατετρόπωσαν ἐντὸς τοῦ φρουρίου.

Περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον εἰς Μεγάλα Καλύβια ἔμειναν ὅπαντες ἐκεῖσε, ἐπειδὴ ὡς προηγουμένως ἐσυμφωνήσαμεν δὲν ἡθέλησαν νὰ πηγαίνωμεν εἰς Τρίκαλα. Ἰδῶν δὲ τὸ περὶ ἐκπορθήσεως τῶν τρικάλων σγέδιον ματταιωθὲν ἑτοιμάσθην μὲ τοὺς ὑπ' ἐμὲ συντρόφους νὰ μεταβῶ εἰς Ἡπειρον ἵνα ἐνισχύσω τοὺς συμπατρώτας μου οἵτινες είχον ἐπαναστάτηση, καὶ ὃν τὰ χωρία είχον λεηλατηθῆ, καὶ ἐνωθέντων μετ' ἐμοῦ καὶ τῶν σωματαρχῶν Ἡλία Χόρμοβα, Γιαννάκη Σούλη, Μήτσου Κόκαλη καὶ Πέτρου Χόρμοβα κατείχομεν τὰ χωρία Μαυρομάτι καὶ ἹΓαλάντι, ἐπειδὴ δὲ εἶχομεν λάθη γράμμα ἐκ τοῦ Γ. Σισμάνη δια νὰ προφθάσωμεν ὅσον τάχιστα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ ἡτοιμαζόμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν περὶ τὴν 11ην Ἀπριλίου, αἴφνης εἴδομεν ἐπιστολὴν τινὰ τὴν 6 π.μ. ἐκ τοῦ Μαγουλίτσαν σταθμεύοντος Γεωργίου Βελῆ δτὶ δ Ὀθωμανικὸς στρατὸς διοικούμενος ὑπὸ τοῦ Ζενέλ καὶ Ἀμπάζ πασσᾶ τοῦ Λαλιώτου ἐξεκίνησαν ἐκ τῆς Καρδίτσης καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπετίθεντο εἴτε κατ' αὐτοῦ εἴτε κατὰ τοῦ εἰς Μεγάλα καλύβια ἀρχηγοῦ Χατζηπέτρου. Μετέθην ἐκεῖ μὲ τοὺς σωματάρχος μου Μήτσον Κόκαλη, Πέτρον Χόρμοβαν, Νάσον Σάμιον καὶ Ἀθωνάσιον Βῆτον ἐνωθέντες καὶ μετὰ τῶν συνταγματάρχου καὶ ἀντισυνταγματάρχου, Σωτηρίου καὶ Νικολάου Στραταίων, Ἀθωνασούλα Ἰσκου καὶ τοῦ σίοῦ τοῦ Μακρῆ, καὶ λαβόντες μεθ' ἡμῶν ἔξ ὅπαντων τῶν σωματαρχῶν ἔως 250 ἀνδρῶν καὶ φθάσαντες εἰς Μαγουλίτσαν ἐσκεπτόμεθα περὶ τοῦ πρακτέου, ὅτε παρετηρήσαμεν μακρόθεν δτὶ τὸ Ἰππικὸν τῶν Ὀθωμανῶν κατεδίωκε τοὺς φεύγον

τες κατοίκους χριστιανοοὺς τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος ὅπερ μὴ δυνηθὲν νὰ νὰ τοὺς ἐμπούι ση ἐσταμάτησε μέχρις οὐ ἔθασε καὶ τὸ πεζικὸν συνιστάμενον εἰς 7 τάγματα τακτικῶν τριακοσίων καὶ ἐπάκεινα πρὸς τὴν Μαγουλίτσαν.

Συμβουλίου δὲ γενομένου ἀπεφασίσθη νὰ περιμένωμεν τὸν ἔχθρον εἰς τὰς θέσεις μας καὶ διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῶν προτροπῶν ἡτοιμάσθημεν εἰς μερικὰ προχώματα καὶ κατελήφθη ὅπαν τὸ χωρίον, εἰδοποήσαντες δὲ καὶ τὰ λοιπὰ πέριξ σώματα ἄτινα ἡσαν ἐκτὸς δ Γιάνης Σούλη, Ἡλίας Χόρμοβας, Δημητράκης Ἰσκος καὶ οἱ λοποὶ ἐκ τοῦ ἡμετέρου σώματος νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐώπιον τοῦ ἔχθροῦ εἰς ἐπικευρίαν, Καὶ μετ' οὗ πολὺ, φθάσαντες καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ἤρξαντο τὸν κανονιοβολισμὸν ὅστις διήρκεσε περὶ τὰς 4 ὥρας μὴ κατορθώσαντες νὰ μᾶς ταράξουν ἢ βλάψουν ποσῶς Εἷτα δὲ ἐκαστον τάγμα βαῖνον κατὰ φάλαγγα, ἐκτὸς ἐνὸς τὸ ὅποιον ἐβάδιζεν εὔζωνικὰ ἤρξαντο ἐκ τριῶν μερῶν τὴν προσβολὴν πρὸς κυρίευσιν τοῦ χωρίου καὶ ἐπιπεσόντες μανιωδῶς κατὰ τῶν ὀχυρῶμάτων μας, εύρόντες τοὺς ἐν αὐτοῖς Ἑλληνας πολὺ γενναίους καὶ ἀποκρουσθέντες ὑπὲχωρησαν ὀλίγον καὶ λαβόντες ἀναψυχὴν ἔκαμαν δευτέραν ἔφοδον καὶ εἰς ταύτην πάλιν ἀποτυχόντες ὑπεχώρησαν ἐπίσης δι' ὀλίγην ὥραν ὅτε καὶ ἐκ τρίτου ἐκαμαν νέαν ἔφοδον πρὸς κυρίευσιν τοῦ χωρίου ἀποκρουσθέντες καὶ εἰς ταύτην δὲ πολὺ ἀνδρείως, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν πρὶν τῆς ἀφίξεως τῆς ἐπικουρίαν καὶ ἐτοποθετήθησαν οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς τινὰ λοφίσκον ἐξακολουθήσαντες πάλιν τὸν κανονιοβολισμὸν. Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐφονεύθη εἰς καὶ ἐπληγώθησαν ἐλαφρῶς πέντε ἐκ τῶν ἡμετέρων. Ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν ὅμως συνελήφθησαν εῖς λοχαγὸς καὶ εἰς ταγματάρχης ζωντανοὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρείων ἀδελφῶν Τυρουγιανέων, οἵτινες διετήρουν ἴδιον σῶμα, ἔμειναν δὲ εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης ὅμοῦ μὲ τὰ δπλα τῶν καὶ ἔνα πέλεκυν, τὰ δποῖα ἡμεῖς ἐλάβομεν, 93 φονευμένοι, οὓς δὲν ἡβυνήθησαν νὰ παραλάβωσιν, τοὺς δὲ πληγωμένους καὶ καὶ φονευμένους μετήγαγον διὰ 22 φορτηγῶν ἀμαξῶν γεμάτων.

Τότε οἱ μὲν Ὀθωμανοὶ ὀνεχώρησαν γιὰ τὴν Μεγάλην Μαγούλαν ἡμεῖς δὲ διὰ τὰς θέσεις μας μείναντες ἐκεῖ καὶ τὴν ἐπιοῦσαν,

ητοι τὴν 13ην Ἀπριλίου δπως λάβωσιν καιρὸν οἱ ἀναχωρήσαντες κάτοικοι ἐκ τῶν Μεγάλων Καλυδίων καὶ λοιπῶν χωρίων τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος διὰ νὰ ἔξασφαλισθῶσιν εἰς τὰ πλησίον ὅρη τῶν Ἀγράφων.

Ἐπειδὴ οἱ κατέχοντες τὴν Μεγάλην Μαγούλαν ως εἶδον τοὺς Ὁθωμανοὺς ἔξελθόντας ἐκ Καρδίτσης, ἐγκαταλείψαντες ταύτην ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν Μεγάλων Καλυδίων καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ χωρίον Βαρυμπόπι τὸ δποῖον κεῖται παρὰ τὰς πόρτας τῶν Ἀγράφων.

Ο δὲ Γεώργιος Βελῆς τὴν ἐπιοῦσαν ἡ μέραν μαθὼν δτὶ δ Ζώτος ἥλθεν εἰς χωρίον Κυπάρισσον ἕναντι τῆς Μαγουλίτσας τὴν δποίαν ἐπυρπόλησε καὶ ἀνεχώρησε μὴ εύρων καμμίαν ἀντίστασιν, Οι δὲ Ὁθωμανοὶ βλέποντες τὴν ἀναχώρησίν του ἔξηλθον ἐκ τοῦ Φαναρίου καὶ ἐνωθέντες μετὰ τοῦ Ζενέλ παστᾶ καὶ λοιποὶ διευθύνθηκαν πρὸς τὴν Μεγάλην Μαγούλαν ἥρξαντο καὶ αύτοί νὰ πυρπολῶσιν ἀπαντα τὰ χωρία καὶ τὰς ἐκκλησίας ἐνῶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ Στραταῖοι τοῦ εἴχομεν εἰπεῖ νὰ μείνωμεν ἔκει καὶ μᾶς ἀπεκρίθη δτὶ δὲν ἔχει καμμίαν ἀνάγκην. Πολεμοφόδια δμως δὲν εἶχε καὶ ἡμεῖς εἴπομεν καὶ τοῦ ἐδόθησαν ἐκ τοῦ Δημητρίου Ἰσκου δύο φορτώματα.

Ἐξ δσων εἶπον θέλετε βεβαιωθῆ τίς διηύθυνεν τὴν μάχην τῆς Μαγουλίτσας καὶ τὶς ἔφαγεν ὑπὲρ τὰς 80 μπόμπας καὶ γρανάτες, δὲν θέλω δὲ εἶπει διὰ μερικοὺς οἱ δποῖοι εύθὺς ως εἶδον τοὺς Ὁθωμανοὺς ἀνεχώρησαν τὴν ίδιαν στιγμὴν καὶ τῶν δποίων τὲ δνόματα δὲν δύναμαι νὰ εἴπω.

Εἶτα δὲ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς μάχης ταύτης τὴν δεκάτην τετάρτην Ἀπριλίου ἀπεφασίσαμεν δμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους ἀνωτέρους σωματάρχας μου, ν ἀναχωρήσωμεν καὶ δδεῦτσωμεν διὰ τὰ χωρία Βατσανιά, Τύρνα, Βερτούλι, Βετερνίκον, Κομιταλώση, Κρανιά, Κότταρι καὶ Λεσνίτσα, καὶ ἔκει πλησίον εἰς χωρίον Χαλίκι, ἐγκαταλείψαντες ἐν ἀπόσπασμα ἐκ 50 ἀνδρῶν διὰ νὰ κατοπτεύσῃ τὰ κινήματα τῶν εἰς Λέτσοβον Ὁθωμανῶν. Τὴν δὲ 20 Ἀπριλίου ἀφίχθημεν εἰς Καλαρρύτας καὶ ἐνωθέντες μετὰ τοῦ ἔκει σταθμεύοντος σωματάρχου Ἀποστόλου Ρόκα, ἀν καὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Πέτα εἶχε διαλυθῆ καὶ ἡ Λάκα κα-

τέθεσε τὰ δπλα, ἐμείναμεν δέκα ἡμέρας εἰς τὰ χωρία ταῦτα, Συράκον, Καλαρρύτες καὶ Ματσούκι, περιμένοντες τὴν ἐκ νέου κατάληψιν τῆς Πλάκας καὶ ἐπάνοδον τῶν ὑποχωρησάντων ἐπαναστατικῶν στρατευμάτων, κατὰ δὲ τὰς ἐπιστολὰς τῶν διαφόρων δπλαρχηγῶν καὶ ἀντὶ οὗτοι νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς προτέρας των θέσεις μᾶλλον ὑπεχώρουν καὶ ἐνδόσαντες εἰς παρακλήσεις τῶν κατοίκων Μαλακασίου, ἀνεχωρήσαμεν καὶ ἐτοποθετήθημεν εἰς χωρίον Ματσούκι, δπου ἐπληροφορήθημεν δτὶ δ ἐξ Ἀρτης Ὁθωμανικὸς στρατὸς κατέλαβε τὸ Βουλγαρέλι καὶ δλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν Ραδοβιζίου, τὴν Πλάκαν καὶ τὴν γέφυραν τοῦ Παπαστάθη καὶ ἥτοι μάζετο νὰ ἐπιτεθῆ καθ' ἡμῶν ἔκει δὲ περιμείναμεν τὴν προχώρησιν τῶν ἄλλων σωμάτων τὰ δποῖα ἐκ τουναντίον μετέβησαν εἰς τὰ ἐλληνικὰ δρια καὶ ἐπληροφορήθημεν δτὶ δ ὑπὸ τὸν Τσελεπίτσαρην στρατὸς θὰ διαβῇ νὰ λεηλατήσῃ τὰ ἐπαναστατήσαντα χωρία τοῦ Ασπροποτάμου, καὶ δ μὲν Γιαννάκης Σούλης μετὰ τοῦ Αποστόλου Ρόκα μὲ τὴν ἡμίσειαν δύναμιν μετέβησαν εἰς Καλαμπάκαν καὶ ἐπεκοινώνησαν μετὰ τοῦ ὑποστρατήγου Χατζηπέτρου, ἡμεῖς δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν, Κόκκαλη, Ἡλία Χόρμοβα καὶ τινῶν ἄλλων νὰ πιάσωμεν τὴν γέφυρα τοῦ Κόρακα διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν διάβασιν τοῦ Τσελεπίτσαρη δπερ καὶ ἐγένετο δπου διεμείναμεν δύο ἡμέρας καὶ ἐπληροφορήθημεν μετὰ τὴν μάχην τῆς Σκουλικαργιᾶς τὰ μεν ἐπαναστατικὰ στρατεύματα προσῆλθον ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, οἱ δ ' Ὁθωμανοὶ ἐπανήλθον εἰς Ἀρταν, Ἀφοῦ δὲ καὶ ἐγὼ εἶδον τὴν ὑποχώρησιν ταύτην διευθύνθη πρὸς ἀντάμωσιν τῶν λοιπῶν δπλαρχηγῶν καὶ τῆς ἐπιτροπῆς, φθάσας δὲ τὴν 22αν Μαρτίου εἰς Καρδασαρᾶν ἔμαθον καὶ τὴν ἀναχώρησιν ταύτης καὶ μετέβην εἰς Μεσολόγγιον ἔκει δ' ίδιων καὶ τὸ Βασιλικὸν Διάταγμα τὸ δποῖον ἐπτρεπε νὰ σεβασθῶ διέλυσα τὸ σῶμα μου, καὶ ἀμέσως Ἐλαβα μὲ 8 συντρόφους τὸ φύλλον πορείας μου καὶ ἀφίχθην ἐνταῦθα.

Μετὰ δὲ τὴν ἄφιξίν μου ἐπληροφορήθην δτὶ ούδαμοῦ εύρεθησαν αἱ ἐκθέσεις μου καὶ διὰ τοῦτο ἡναγκάσθην νὰ γράψω τὴν παρούσαν μου καὶ νὰ περιαυτολογήσω,

Αθῆναι 15 Ιουνίου 1854

Ο Ἀρχηγὸς
Γιαννηκώστας

Ο Γραμματεὺς αὐτοῦ
Ιωάννης Ρέντζος

"ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΟῦ Κ. Ν. Τσάκα διὰ τὸν Ναὸν Κάτω Κονίτσης

Πρὸς ἀπαντας τοὺς θερμοὺς χριστιανοὺς τῆς Κονίτσης, τῆς ἐπαρχίας καὶ γενικῶς πρὸς πάντας τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοθρήσκους, τοὺς ὅπου — γῆς — εὑρισκομένους.

Εἶναι γνωστὸν νομίζω εἰς ὅλους ὅτι τελευταίως ἡ Κόνιτσα ἀπέκτησε, μὲ τὴν δογῆθειαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄλλον γέον Ναόν, πλησίον πλατείας Δένδρου ἐπὶ οἰκοπέδου δωρεᾶς κληρονόμων τοῦ ἀειμνῆστου ΙΙ. Μπάκα, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης καὶ Ἀγίου Φανουρίου. Ο Ναὸς οὗτος, ως νεόδιμητος, ἔχει ἀνάγκην πολλῶν ἐπίπλων, σκευῶν, εἰκόνων καὶ λοιπῶν χρειωδῶν. Ἐκ τούτων τυγχάνουν ἀπαραίτητα, κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου καὶ κατ' ἐπιστολὴν, τὴν δποίαν κρατῶ εἰς χεῖρας, μου τοῦ λαμπροῦ καὶ ἀξίου ἱερέως ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ κ. Ἀθανασίου Οἰκονόμου, ἀπαναλαμβάνω εἶναι ἀπαραίτητα τὰ κατωτέρω:

- 2 Ἐξαπτέρυγα μὲ ἔνα σταυρὸν ἥτοι τεμάχια. 3.
2. Ἱερατικὰς στολὰς.
- 2 Στολὰς μικρῶν παιδιῶν ὑπηρετῶν τοῦ ἱεροῦ, σκεύη ἱερὰ τῆς Ἀγίας Τραπέζης.
1. Σημαίαν ἑλληνικὴν μεγάλην διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ναοῦ. Ἀντικατάστασις εἰκόνων κακοφτιαγμένων κ.τ.λ.

Τὰ δαπάνη διὰ τὴν ἀγορὰν ὅλων τῶν ἀνωτέρω εἰδῶν, ἐκτὸς τῆς ἀντικατάστασις τῶν εἰκόνων, δὲν εἶναι μεγάλη καὶ δύναται καὶ εἰς μόνον Κονιτσιώτης ἐκ τῶν πολλῶν εὐπορούντων νὰ ἴκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ.

Δυστυχώς ἐγὼ δὲν προέρχομαι ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν εὐπόρων Κονιτσιωτῶν καὶ ὅμως ὡς ἡ χήρα τοῦ Εὐαγγελίου μὲ τὸν ὀδολόν της οὕτω προσέρχομαι κι' ἐγὼ προσφέρων διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ναοῦ δραχμὰς 2.000.

Ίδιαιτέρως παρακαλῶ τὸν Θεόν μας γὰρ φωτίσῃ καμμία τριανταριὰ εὐπόρους Κονιτσιώτας νὰ προσφέρουν ὅτι ὁ καθεὶς δύναται καὶ ὁ Πανάγαθος Κύριος καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ τοὺς ἀποζημιώσῃ ἐκατονταπλασίως. Αὐτὸ μᾶς τὸ εἶπε καὶ δὲν ψεύδεται. «ὅταν ποτίσετε ποτήριον ὕδατος διψῶντα θὰ λάβετε παρ' ἐμοῦ μισθόν». (Ἰησοῦς Χριστός).

Τὴν εἰσφορὰν σας ἀποστέλλετε ἡ εἰς Κόνιτσαν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν ἐφημέριον τοῦ Ναοῦ λαμβάνοντες ἀπόδειξιν διὰ τὴν τάξιν ἡ πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν κατωτέρω διεύθυνσιν μου ἐπὶ διπλοτύπου ἀποδείξεως.

Παρακαλῶ θερμῶς ὅταν τὴν εἰσφοράν σας τὴν ἐμβάζητε εἰς τὸν ἐφημέριον τοῦ Ναοῦ νὰ λαμβάνω γνῶσιν κι' ἐγὼ διότι καθ' ὑποχρέωσιν θὰ λογοδοτήσω πρὸς σᾶς.

Τὰ ὀνόματα τῶν κ.κ. δωρητῶν θὰ δημοσιευθοῦν διὰ τοῦ περιοδικοῦ «Κόνιτσα».

Εὔχομαι εἰς ὅλους τοὺς δωρητὰς διὰ τὸν ἀνώντων σκοπὸν νὰ ἔχουν τώρα καὶ πάντοτε τὴν εὐχὴν καὶ εὐλογίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου Ἐλένης καὶ Ἀγίου Φανουρίου.

Αθῆναι 13 Μαΐου 1967
Ν. Κ. ΤΣΑΚΑΣ
Ξενοδοχεῖον «Ιωάννινα»
Πατησίων — Βεραντζέρου 10.

Τέλος της ημέρας
της Απόφασης

(Τοῦ μονίμου
άνταποκριτοῦ
μας)

Ο τέως Μητροπολίτης μας, Σεβασμιώτατος κ.κ. Χριστόφορος ἔχοροστάτησεν κατὰ τὰς ἀκολουθίας τῆς Μ. Ἐβδομάδος καὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα. Τὴν δὲ 3.5.67 ἐδόθη εἰς τὴν αἴθουσαν διαλέξεων τῆς Πνευματικῆς Στέγης Κονίτσης ἀποχαιρετιστήριος ἐορτὴ ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει του, εἰς τὴν ὅποιαν παρέστησαν ἀπασαι αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ, καὶ ἐξ Ἰωαννίνων ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Η.Μ. κ. Κων. Φρόντζος μετὰ τοῦ Γεν. Γραμματέως κ. Ἰωάν. Νικολαΐδου κλπ. καθὼς καὶ πλεῖστοι ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Κονίτσης.

Αφοῦ κατ' ἀρχὴν ἐψάλησαν διάφορα τροπάρια, κατόπιν ὡμίλησεν ὁ Δήμαρχος κ. Νίκ. Ντεντόπουλος, ἐξάρας τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν γόνιμον ποιμαντορίαν τοῦ ἀποχωρούντος Ἱεράρχου μας, διστις ἐκόσμησε τὴν Κόνιτσαν μὲ τὸ ὥραιον αὐτὸ κτίριον τῆς Πνευματικῆς Στέγης καὶ Βιβλιοθήκης καὶ μὲ ἄλλα μικρότερα, καὶ ἥδη πρὸ ήμερῶν διέθεσεν ἐξ ἴδιων 50.000 δρχ. διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῆς ὁδοῦ Ἀγορᾶς — Πνευματικῆς Στέγης. Ἀκολούθως δὲ ἐνεχείρησεν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον ψήφισμα τοῦ Δήμου δι' οὗ ἀνεκηρύχθη οὗτος ἐπίτιμος Δημότης, καὶ συγχρόνως τοῦ ἀπένειμεν τὸ Χρυσοῦν μετάλλιον τοῦ Δήμου Κονίτσης (διὰ πρώτην φορὰν ἀπονεμόμενον ἀπὸ τῆς συστάσεώς του) ὡς δεῖγμα τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης δι' ὅσα περὶ τῆς Κονίτσης καὶ Ἐπαρχίας ἐμόχθησεν.

Ο Σεβασμιώτατος κ.κ. Χριστόφορος ἀνταπαντῶν καὶ εύχαριστῶν εἶπεν πλήρης συγκινήσεως μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς: «Σωματικῶς μὲν ἀπέρχομαι μακρὰν τῆς ἀγαπημένης μου Ἐπαρχίας καὶ τοῦ Πνευματικοῦ ποιμανίου μου, ἀλλὰ πνευματικῶς καὶ νοερῶς θὰ εύρισκομαι πάντοτε πλησίον σας· ἡ σκέψις μου καὶ ἡ ψυχή μου θὰ είναι συνεχῶς κοντά σας».

Κατόπιν ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς ἔδρας ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν κ. Κων. Φρόντζος, ὁ ὅποιος ἐξῆρεν ἐπίσης τὸ δημιουργικὸν πνευματικὸν καὶ ὑλικὸν ἔργον τοῦ τέως Μητροπολίτου μας, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐνεχείρησεν πρὸς αὐτὸν δίπλωμα δι' οὗ ἀνεκηρύχθη οὗτος ἐπίτιμος ἰσόβιος Πρόεδρος τῆς Ε.Η.Μ., καὶ τοῦ ἐδώρησεν καὶ ἀναμνηστικὸν ἀργυροῦν δίσκον λαϊκῆς τέχνης, φέροντα τὸ ἔμβλημα τῆς Ε.Η.Μ.

Ο Ἱεράρχης ἀνελθὼν κατόπιν ἐπὶ τῆς ἔδρας ηὐχαρίστησεν τὸν κ. Φρόντζον καὶ τὴν Ε.Η.Μ. διὰ τὴν προσγενομένην πρὸς τὸ πρόσωπόν του τιμήν, καὶ κατόπιν ἐξεφώνησεν συγκινητικωτάτην ἀποχαιρετιστήριον διμιλίαν πρὸς τὸ τέως πνευματικὸν ποίμνιον του.

Λαμπρὸς ὑπῆρξεν ὁ ἐορτασμὸς τοῦ Πάσχα εἰς τὸ ἐνταῦθα στρατόπεδον τοῦ 583 τάγμα-

τος, τὸ ὅποιον ἐπεσκέφθησαν καὶ πολλοὶ συμπολῖται μας εὐχηθέντες «Χρόνια πολλὰ» εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ὀπλίτας του.

Πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα ἀπεστάλησαν τηλεγραφήματα πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Κονίτσης καὶ τῶν Συλλόγων καὶ Σωματείων, Ἀγωνιστῶν Ε.Δ.Ε.Σ., Ἐργατούπαλληλικοῦ Κέντρου Κονίτσης, Ἐμπορικοῦ καὶ Ἐπαγγελματικοῦ Συλλόγου, Ἀναπτήρων καὶ Θυμάτων Πολέμου, Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν, Ἀθλητικοῦ - Μορφωτικοῦ ΠΙΝΔΟΣ, Κυνηγετικοῦ Συλλόγολ κ.ἄ.

Τὸ Πάσχα ἐορτάσθη μὲ γλέντια καὶ χοροὺς εἰς τὰ διάφορα χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας μας. Τὴν δὲ 5.5.67 ἐορτὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, οἱ συνεπαρχιῶται μας ἐξέδραμον ἀθρόοι εἰς τὰ ὑπαίθρια λαϊκὰ πανηγύρια, τῆς Ἀρίστης, Μεσογειούρας (Ἀηδονοχωρίου), Καβασίλων, Κόκκινης Παναγίας κλπ.

Εἰς τὸ χωρίον Καστανέα διοργανώθη τὴν 2.5.67 ὑπὸ τῶν νέων καὶ νεάνιδων τοῦ χωρίου θεατρικὴ παράστασις, καὶ ἐπαίχθη μὲ ἐπιτυχίαν τὸ ἀθάνατον ἔργον τοῦ Περεσιάδου «Ἡ Γκόλφω».

Τὴν 7.5.57 ἐορτάσθη εἰς τὸ ἐνταῦθα στρατόπεδον τοῦ 583 τάγματος πεζικοῦ ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, προστάτου τοῦ πεζικοῦ εἰς τὴν ὅποιαν παρέστησαν ἀπασαι αἱ ἀρχαὶ καὶ πλῆθος Κονίτσιων.

Ἐγένετο λιτάνευσις τῆς εἰκόνος τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ ἀκολούθως ἐψάλησαν διάφορα τροπάρια, καὶ ἐπηκολούθησεν ἐπιμνημόσυνος δέησις.

Ο Ἐμπορεπαγγελματικὸς Σύλλογος Κονίτσης διέθεσεν ἐξ ἐράνου μεταξὺ τῶν μελῶν του τὸ ποσὸν τῶν 4.080 δραχμῶν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων. Τὸ προσωπικὸν τοῦ Ὑποκαταστήματος Ἐθνικῆς Τραπέζης διέθεσεν 250 δραχμὰς καὶ δύο ίδιωται δραχμὰς 300. Εἰς δὲ τὸ ὑποκατάστημα τῆς ΑΤΕ κατετέθησαν μέχρι στιγμῆς, ὑπὸ μὲν τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς δρχ. 1000, καὶ ὑπὸ ίδιωτῶν δραχμαὶ 2.000 διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Τὴν 11.5.67 ἀφίχθησαν εἰς Κόνιτσαν πραγματοποιοῦντες ἐκπαιδευτικὴν ἐκδρομὴν οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς Πολέμου, ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ διφόρων ὅπλων.

Ἐδιορίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀνωτ. Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ Ἡπείρου Δήμαρχος Κονίτσης ὁ μέχρι τοῦδε Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κ. Μιχαὴλ Σιωρος, καὶ νέοι Δημοτικοὶ Σύμβουλοι οἱ κ.κ. Ἰωάννης Ζώης καὶ Θωμᾶς Καρατζῆμος. Ἐδιορίσθησαν ἐπίσης ΠΡΟΕΔΡΟΙ εἰς τὰς Κοινότητας Ἀγίας Παρασκευῆς ὁ κ. Χρῆστος Τέλης, Ὁξεύας ὁ κ. Ἀντώνιος Λιούμης, καὶ Ἀσημοχωρίου ὁ κ. Κωνσταντίνος Στεργίου.

Πάνδημος έτελέσθη τὴν 21.5.67 εἰς Κόνιτσαν ἡ ἐπὶ τῇ δύνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἐπίσημος Δοξολογία. Κατόπιν ἐπηκολούθησεν δεξίωσις εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον, καὶ τὴνήθη βιβλίον συγχαρητηρίων ὃπου ὑπέγραψαν πολλοὶ συμπολῖται μας.

Εἰς τὸ ἐνταῦθα 'Υποκατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κατετέθησαν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων δραχμαὶ 5.000 ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος Πουρνιάς, 2.137 δρχ. ἐξ εἰσφορῶν τῶν καθηγητῶν καὶ μαθητῶν τοῦ Λυκείου — Γυμνασίου Κονίτσης, 350 ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ ΟΤΕ Κονίτσης, καὶ 731 ὑπὸ τοῦ Ἀθλητικοῦ καὶ Μορφωτικοῦ Συλλόγου ΠΙΝΔΟΣ. Συνολικῶς δὲ ἔχουν κατατεθῆ μέχρι σήμερον εἰς τὸ ὡς ἄνω 'Υποκατάστημα ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων 13.248 δραχμαί. Εἰς δὲ τὸ 'Υποκατάστημα τῆς Α.Τ.Ε. κατετέθησαν, διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς δρχ. 900. Κατέθησαν ἐπίσης οἱ κ.κ. Σ. Τζήμας δρχ. 100, Κ. Μπούζμπουλας 200, Κ. Γκάσιος 100, Ἐκκλησιαστική Ἐπιτροπὴ "Ανω Κονίτσης 300, Γ.Β. Πατέρας 200, Ἐλ. Παγκές 50, Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴ Κάτω Κονίτσης 200, Α. Οἰκονόμου 100, ἀρτοποιοὶ καὶ ἀρτεργάται Κονίτσης 350, ἀδελφοὶ Μπάρμπα 100, Γ. Παπαχρηστίδης 200, Μ. Τέρτσης 100, κ.ἄ. Συνεκεντρώθη δὲ μέχρι σήμερον τὸν ποσὸν τῶν 2.817 δραχμῶν.

Τὴν 24.5.67 διεξήχθη εἰς τὸ γήπεδόν μας φιλικὸς ποδοσφαιρικὸς ἀγώνας μεταξὺ Πίνδου καὶ Λυκείου — Γυμνασίου Κονίτσης, μὲ ἀποτέλεσμα 3 — 2 ὑπὲρ τῆς Πίνδου. Αἱ δὲ ἐκ τῶν εἰσιτηρίων εἰσπράξεις διετέθησαν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων.

'Υπὸ τοῦ τέως Μητροπολίτου μας Σεβασμιώτάτου κ.κ. Χριστοφόρου, ἀπεστάλησαν (ἐκ τοῦ Ἰδιαιτέρου ταμείου του) πρὸς τὸν Δήμαρχον κ. Σιώρον δραχμαὶ 50.000 διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῆς ὁδοῦ ἀπὸ ἀγορᾶς μέχρι Πνευματικῆς Στέγης Κονίτσης.

Τὴν 25.5.67 ἐτραυματίσθησαν συνεπεία αὐτοκινητικοῦ δυστυχήματος εἰς Ἰωάννινα οἱ ἐκ Καστανέας συμπατριώται Εύριπίδης Δάρλας 37 ἔτῶν καὶ Φ. Παπαχρήστου 62 ἔτῶν.

'Υπὸ τῆς 'Εταιρίας «Κύκλος» καὶ τῆς ΜΟΜΑ συνεχίζονται αἱ ἐργασίαι ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Κονίτσης — Νεαπόλεως.

Αφίξεις — Ἀναχωρήσεις

Αφίχθησαν ἡ ἐπανέκαμψαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Ἀλέκος Λαμπρίδης καὶ Δημ. Τσαρτσάλης οἰκογενειακῶς, Νικ. Ν. Παπακώστας, Λάκης Α. Ζδράβος οἰκογενειακῶς, Δημ. Α. Τσάνος ὁμοίως, Κων. Εύαγγελίδης, Παῦλος Λούδας, Νικ. Γιάκας στρατηγὸς ε.α., Βασίλειος, Μου-

ρελάτος, καὶ ὁ κ. Μιχαὴλ Σιώρος. Ὁμοίως ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Βούρμπιανην οἱ κ.κ. Ἰωάννης Λ. Δημάρατος καὶ Γεώργ. Γκιόκας. Ἐκ Δ. Γερμανίας ἀφίχθη ὁ κ. Εύθυμιος Κ. Τζάλλας μετὰ τῆς κυριας του. Ἀφίχθη ὁ κ. Νικήτας Λυμπερόπουλος.

Ἄνεχώρησαν οἱ συμπατριώται δημοδιδάσκαλοι κ.κ. Παναγιώτης Φ. Ρούβαλης διὰ Βόλον, καὶ Θεοδόσιος Τσιαλιαμάνης διὰ Κουστέσαν Εύρυτανίας.

Γεννήσεις

Ο κ. Ἐλευθέριος Παπαθεμιστοκλέους ἐγένετο πατὴρ θήλεος τέκνου, ὅμοίως καὶ ὁ δημοδιδάσκαλος Ἀμαράντου κ. Δημήτριος Βράνιστας καὶ ὁ κ. Ἰωάν. Γαϊτανίδης ἐκ κάτω Κονίτσης.

Γάμοι — Μνηστεῖαι

Τὴν 1.5.67 ἐτελέσθησαν εἰς Κόνιτσαν οἱ γάμοι τοῦ κ. Γεωργίου Κυρτζόγλου μετὰ τῆς δίδος Εύριδίκης Φλώρου ἐκ Φούρκας.

Ο κ. Γεώργιος Λέτσιος ὑπάλληλος Α.Τ.Ε. καὶ ιεροφάλτης Κονίτσης καὶ ἡ δις Σωτηρία Ἀκρίου ἀδελφὴ τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ τέως διδασκάλισσα τοῦ κατηχητικοῦ μας ἀντήλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

Τὴν 29.3.67 συνεκροτήθη εἰς Κόνιτσαν Συνέδριον τῶν Προέδρων τῆς Ἐνώσεως Δασικῶν Συνεταιρισμῶν Κονίτσης - Ζαγορίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἐνώσεως κ. Πολυχρόνη Τσίγκα, καθ' ἥν συνεζητήθησαν διάφορα θέματα ἀφορῶντα τὸν κλάδον των.

Ἡ Κόνιτσα θὰ ἀποκτήσῃ προσεχῶς καὶ φιλαρμονικήν, τὴν δόποιαν διοργανώνει τὸ ἐνταῦθα Παράρτημα τῆς Ε.Η.Μ.

Εἰς τὸ χωρίον 'Αγία Παρασκευὴ ἐβαπτίσθη ἀσπασθεὶς τὸν Χριστιανισμὸν ὁ Καμπέρ Χούσος, ἔτῦν 23, ἐκ Κάτω Κονίτσης, καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Κωνσταντίνος.

Τὴν 2.4.67 εἰς τὴν αἴθουσαν διαλέξεων τῆς Πνευματικῆς Στέγης ἐδόθη διάλεξις διοργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐφορίας Δημοσίας Βιβλιοθήκης Κονίτσης, μὲ ὅμιλητὴν τὸν Μουσικολογιώτατον κ. Νικόλαον Τσιγκούλην καθηγητὴν τῆς Ζωσιμαίας Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ἰωάννινων, καὶ μὲ θέμα «Σημασία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς διὰ τὸ "Ἐθνος", εἰς τὴν δόποιαν παρευρέθησαν πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν καὶ κάτοικοι τῆς Κονίτσης.

Τὴν 4.4.67 εἰς τὸ χωρίον 'Αετόπετρα ὁ Νικόλαος Κύρος, ἔτῶν 59, ἐφόνευσε διὰ κυνηγετικοῦ ὅπλου τὴν ἐν διαστάσει σύζυγόν του Οὐρανίαν, ἔτῶν 65, διὰ κτηματικούς λόγους, καὶ ἀκολούθως διὰ τοῦ ἴδιου ὅπλου ηύτοκτόνησε.

Φονευθεὶς εἰς Πτολεμαῖδαν συνεπεία αὐτοκινητιστικοῦ δυστυχήματος ἐνεταφιάσθη εἰς τὴν ίδιαιτέραν του πατρίδα Καλλιθέαν (Γορίτσαν) ὁ Ἀπόστολος Β. Γκούντας, ἡλικίας 25 ἔτῶν.

Τὴν 22.5.67 ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα ὁ Βασίλειος Σ. Ντελῆς εἰς ἡλικίαν 85 ἔτῶν.

Εἰς Ἀθήνας ἀπεβίωσεν ὁ συμπατριώτης μας Παῦλος Δόβας.

Ἀφίχθη καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ὁ νέος Ἀναπληρωτὴς Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῶν Σχολείων Κονίτσης κ. Κων)νος Βαρζώκας.

Τὴν 11.4.67 ἀφίχθη ὁ τέως Μητροπολίτης μας Σεβασμιώτατος κ.κ. Χριστόφορος, ὁ ὅποιος ἦτυχε θερμῆς ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν Κονιτσιωτῶν.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τῆς Λάκκας Ἀλώου (Ἐλευθέρου, Παλαιοσελίου, Πάδων, Ἀρμάτων καὶ Διστράτου) ἀπηύθυναν διαμαρτυρίας πρὸς τὸν κ. Νομάρχην καὶ λοιποὺς ἀρμόδιους, διὰ τὴν ἐγκατάλειψίν των ἀνευ συγκοινωνίας διὰ φυρτοεπιβατικοῦ αὐτοκινήτου.

Ἐπίσης οἱ κάτοικοι Πληκατίου δι' ἐπιστολῶν καὶ ἀναφορῶν των ἔζητησαν τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ὑπολοιπομένων 3—4 χιλιομέτρων τῆς πρὸς τὸ χωρίον τους ὁδοῦ διὰ νὰ ἀποκτήσουν καὶ αὐτοὶ συγκοινωνίαν δι' αὐτοκινήτου.

Τὴν 19.4.67 ἐπεσκέφθησαν τὴν Κόνιτσαν οἱ σπουδασταὶ καὶ σπουδάστριαι τῆς Ζωσιμαίας Παιοαγωγικῆς Ἀκαδημίας μετὰ τοῦ διευθυντοῦ των καὶ λοιπῶν καθηγητῶν.

Ο κ. Βασίλειος Λέτσιος ἐκ Μολίστης (διαμένων εἰς Θεσσαλονίκην) διέθεσεν ὑπὲρ ἀποπερατώσεως τοῦ γυναικωνίτου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Κονίτσης δραχμὰς διακοσίας.

Δαπάναις τοῦ ἐν Ἀθήναις διαμένοντος Κονιτσιώτου ξενοδόχου καὶ λογίου κ. Νικολάου Τσάκα καὶ τοῦ γαμβροῦ του καὶ θυγατρός του κ. Ἰωάννου καὶ Κας Αἰκατερίνης Βασιώτου, κατεσκευάσθησαν τὰ δύο βυζαντινοῦ ρυθμοῦ προσκυνητάρια μετὰ τῶν εἰκόνων των εἰς τὸν νεοανεγερθέντα Ἱερὸν Ναὸν τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης καὶ Ἀγίου Φανουρίου Κάτω Κονίτσης, ὑπὸ τῶν ίδίων ἐδωρήθησαν ἐπίσης αἱ δύο ὥραῖαι ἐπίχρυσοι κανδῆλαι τῶν προσκυνηταρίων, καὶ διάφορα ἄλλα ιερὰ σκεύη.

Τὴν 23.4.67 ἐτελέσθησαν ὑπὸ τοῦ τέως Μητροπολίτου μας Σεβασμιωτάτου κ.κ. Χριστόφορου τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοανεγερθέντος Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης καὶ Ἀγ. Φανουρίου Κάτω Κονίτσης, εἰς τὰ ὅποια παρευρέθησαν ἄπασαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ πλῆθος Κονιτσιωτῶν. Αἱ ιεραὶ ἀκολουθίαι τῶν ἐγκαίνιων καὶ τῆς Λειτουργίας διήρκεσαν ἀπὸ τῆς 7ης πρωΐνης μέχρι τῆς 12.30' μεσημβρινῆς ὥρας, καὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτὰς ὅμοι μετὰ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμαν-

δρίτου κ. Ἱεροθέου Πετρίδου καὶ τοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας Κάτω Κονίτσης αἰδεσιμωτάτου κ. Ἀθανασίου Οἰκονόμου καὶ ἄλλοι ἵερεῖς ἐκ τῶν πέριξ χωρίων.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἑρᾶς Λειτουργίας ὠμίλησεν ὁ Σεβασμιώτατος κ.κ. Χριστόφορος, ἐκφράσας τὴν ἰκανοποίησίν του διὰ τὴν ἀθρόαν προσέλευσιν τοῦ τέως ποιμνοίου του εἰς τὴν παρούσαν ἑορτήν, καὶ εὔχαριστήσας τὸν ὑψιστὸν διότι ηὐδόκησεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου του νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸν ἱερὸν τοῦτον Ναόν.

Τὴν 23.4.67 ἐσημειώθη καὶ νέα πτῶσις χιόνων εἰς τὰ ὅρεινὰ τῆς Ἐπαρχίας μας, καὶ εἰς τὰ πέριξ τῆς Κονίστης ὑψώματα ἡ χιὼν κατῆλθεν μέχρι τῶν Καλυβίων, καὶ κάτωθεν τοῦ Ἀγκαθιοῦ εἰς τὸν Λάζαρον.

Ἐνῷ ἐγένετο ἡ ἐναρξις κατασκευῆς τῶν νέων Δημοτικῶν ἀφοδευτηρίων Κονίτσης καὶ διηνήχθησαν τὰ θεμέλια, ὅλως αἰφνιδίως αἱ ἐργασίαι διεκόπησαν χωρὶς νὰ βλέπομεν ἐπαναληψίν των. Καὶ τοῦτο ὀφείλεται ὡς πληροφορούμεθα εἰς ὑποβληθείσας ἐνστάσεις ἐκ μέρους τῶν περιοίκων οἵτινες δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν ταῦται εἰς τὴν ἐπιλεγεῖσαν πλησίον τῆς ἀγορᾶς τοποθεσίαν.

Ἀφίξεις — Ἀναχωρήσεις.

Ἀφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Ἰωαννῆς Ζδράδος, Κων. Κιάκος, Γεώργιος Βαδάσης, Βασίλειος Χ. Τσαρούχης, Δημήτριος Γούναρης καὶ Κων)νος Ι. Γεωργάκης (διὰ βουρμπιανῆν), ἐκ Κιλκίς ὁ κ. Κων)νος Ι. Ζώης, καὶ ἐκ Θεσσαλονίκης ὁ φοιτητὴς ὀδοντιατρικῆς κ. Βασ. Κουκέσης, καὶ ὁ κ. Ἀθαν. Λούδας.

Ἀνεχώρησαν διὰ τὰς διακοπὰς τοῦ Πάσχα ὁ Γυμνασιάρχης κ. Βαγενᾶς καὶ οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Χαρίτος Λάμπρου, Τσιτσιμίδης κλ., καὶ διὰ καρδίτσαν ὁ Ιατρὸς κ. Στυλιανὸς Παύλου οἰκογενιεακῶς.

Γεννήσεις — Βαπτίσεις.

Ο αἰδεσιμώτατος κ. Παπαθανάσιος Οἰκονόμου ἐφημέριος Κάτω Κονίτσης ἐγένετο εὔτυχης πατὴρ ἄρρενος τέκνου ὁμοίως καὶ ὁ κ. Ἀνέστης Καδελίδης. Εύχόμεθα νὰ τοὺς ζήσουν.

Τὴν 23.4.67 ὁ Πρόεδρος Κοινότητος Πουρνιᾶς κ. Βασίλειος Παπαχρήστου ἐγένετο ἀνάδοχος τοῦ υἱοῦ τοῦ κ. Φωτίου Διακοπούλου ὀνομάσας αὐτὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τῆς μικρᾶς θυγατρὸς τοῦ κ. Βασιλείου Διακοπούλου χαρίσας εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα Λαμπρινή.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Ἀπεβίωσαν εἰς Καστανέαν ὁ Κων)νος Παπαδάμος ἔτῶν 83, εἰς Χιονιάδες ὁ Νικόλαος Ζωγράφος ἔτῶν 85, καὶ εἰς Ἰωάννινα καὶ ἐκηδεύθη εἰς Βούρμπιανην ὁ Βεσίλειος Σκούφιας ἔτῶν 75.

ΑΝ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ